

Bruksela, dnia 28 lipca 2010 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 54/2010

Inicjatywy i opinie Komisji Europejskiej lipiec 2010 (wybrane)

1. FINANSE - Komisja proponuje pakiet przepisów zwiększających ochronę konsumentów i zaufanie do usług finansowych

W ramach prac, których celem jest zwiększenie bezpieczeństwa i uzdrowienie zasad funkcjonowania systemu finansowego oraz zapobieżenie kryzysowi w przyszłości i odbudowanie zaufania konsumentów, Komisja Europejska przedstawiła w dniu 12 lipca br. wnioski zmian do obowiązujących w Europie przepisów. Celem tych zmian jest zwiększenie ochrony posiadaczy kont bankowych oraz inwestorów detalicznych. Ponadto Komisja uruchomiła procedurę konsultacji publicznych dotyczących możliwości zwiększenia ochrony posiadaczy polis ubezpieczeniowych, w tym możliwości stworzenia ubezpieczeniowych systemów gwarancyjnych we wszystkich państwach członkowskich. Podjęte działania oznaczają, że posiadacze kont, których bank upada, mogliby szybciej (w ciągu 7 dni) odzyskać swoje pieniądze. Przewidziano także zwiększenie kwoty objętej gwarancją (do 100 000 euro) oraz lepszy system informowania na temat tego, kiedy i w jaki sposób dany konsument korzysta z ochrony. W odniesieniu do inwestorów korzystających z usług inwestycyjnych Komisja proponuje przyspieszone wypłaty rekompensat, w przypadku gdy firma inwestycyjna powoduje utratę środków przez inwestora w wyniku oszustwa, nieprawidłowego zarządzania lub błędów operacyjnych, a wysokość tych rekompensat ma zostać zwiększona z 20 000 euro do 50 000 euro. Inwestorzy mają także otrzymywać pełniejsze informacje na temat tego, kiedy obowiązuje system gwarancyjny oraz korzystać z pełniejszej ochrony przed nieuczciwym sprzeniewierzeniem ich środków powierzonych stronie trzeciej – tak jak miało to ostatnio miejsce w sprawie Madoffa. Propozycje, w pełni odpowiadające zobowiązaniom UE podjętym w ramach grupy G20, trafiły już do rozpatrzenia przez Parlament Europejski oraz Radę Ministrów.

Komisarz ds. rynku wewnętrznego i usług, **Michel Barnier**, powiedział: „Przyjęcie ogłoszonego dziś pakietu jest kolejnym sygnałem świadczącym o wysiłku podejmowanym przez Komisję w walce o przejrzystość i odpowiedzialność europejskiego systemu

finansowego, której celem jest zapobieżenie sytuacjom kryzysowym w przyszłości i pełna kontrola nad nimi. Europejscy konsumenci zasługują na coś więcej. Potrzebują oni pewności, że ich oszczędności, inwestycje lub polisy ubezpieczeniowe są chronione w całej Europie. Aby tak się stało, apeluję do Parlamentu Europejskiego i Rady, by zajęły się zatwierdzeniem przedstawionego dziś pakietu w trybie pilnym.”

- **Ochrona oszczędności obywateli**

Niedawny kryzys finansowy jeszcze raz obnażył słabość banków wobec niebezpiecznego zjawiska „uciekających klientów” – tj. sytuacji, w której posiadacze kont bankowych tracą wiarę w bezpieczeństwo swoich oszczędności i próbują wycofać je z kont – wszyscy jednocześnie. Od roku 1994 zgodnie z dyrektywą 94/19/WE wszystkie państwa członkowskie zobowiązane są do stworzenia „siatki bezpieczeństwa” dla posiadaczy kont bankowych. W przypadku upadku banku, środki posiadaczy kont są im zwracane do pewnego pułapu z krajowego systemu gwarantowania depozytów.

Kiedy w 2008 r. nadszedł kryzys finansowy, w istniejących przepisach natychmiast wprowadzono kilka zmian, w tym zwiększając kwotę gwarantowaną do 100 000 euro (w dwóch etapach) oraz odrzucając możliwość stosowania zasady reasekuracji (wg której posiadacze kont bankowych nie otrzymywaliby pełnego zwrotu środków, ale ponosiliby koszt w wysokości określonej wartości procentowej utraconej kwoty – nawet gdyby utracona kwota była niższa niż kwota gwarantowana). Ponieważ jednak w istniejących systemach odkryto kolejne niedociągnięcia, Komisja przedstawia niniejszym propozycję pełnej zmiany dyrektywy z 1994 r. dbając, aby doświadczenie zdobyte podczas obecnego kryzysu nie poszło na marne.

Najważniejsze elementy wniosku są następujące:

- **Większa ochrona:** potwierdzono już zwiększenie kwoty gwarantowanej do 100 000 euro do końca tego roku. Oznacza to, że 95 proc. posiadaczy kont bankowych w UE odzyska całość swoich oszczędności w przypadku upadku ich banku; Ochrona obejmuje obecnie również małe, średnie i duże przedsiębiorstwa, a także wszystkie waluty. Wyłączone z ochrony zostały wszelkie lokaty instytucji finansowych oraz władz publicznych, strukturyzowane instrumenty inwestycyjne oraz instrumenty dłużne.
- **Szybsza wypłata:** posiadacze kont bankowych otrzymają zwrot swoich środków w ciągu siedmiu dni. Będzie to znacząca zmiana na lepsze, ponieważ na dzień dzisiejszy wielu posiadaczy kont musi czekać tygodniami, a nawet miesiącami, aby odzyskać swoje pieniądze. Aby ułatwić wypłaty w tak krótkim terminie, zarządzający systemami gwarantowania depozytów będą obowiązkowo informowani z wyprzedzeniem o problemach banków przez organy nadzoru. Banki będą zobowiązane do podania w swoich księgach informacji czy lokaty są chronione czy nie.
- **Mniej biurokracji:** na przykład, osoba mieszkająca w Portugalii i posiadająca konto w upadającym banku, którego siedziba znajduje się w Szwecji, otrzyma automatycznie zwrot środków z systemu portugalskiego, który służyć jej będzie jako punkt kontaktowy. Następnie system portugalski otrzyma zwrot środków z systemu szwedzkiego. Oznacza to istotną zmianę na lepsze, ponieważ w obecnej sytuacji całość korespondencji prowadzi się poprzez system tego kraju, w którym siedzibę ma dany bank. To nowe podejście oznacza ograniczenie biurokracji i przyspieszenie wypłat.
- **Łatwiejszy dostęp do informacji:** posiadacze kont bankowych będą skuteczniej informowani o przysługującej im ochronie i sposobie funkcjonowania systemu ochrony przy pomocy nowego, przystępnego formularza oraz dzięki informacji na wydrukach z konta.

- **Długoterminowe i odpowiedzialne finansowanie**: pojawiają się obawy, co do niewystarczającego sposobu finansowania istniejących systemów gwarantowania depozytów. Przedstawione wnioski zapewnią zdrowsze zasady ich finansowania zgodnie z podejściem opartym na czterech etapach. Po pierwsze, stałe finansowanie *ex-ante* zapewnia trwale rezerwy. Po drugie, w razie konieczności, uzupełnienie mogą stanowić dodatkowe wpłaty *ex-post*. Po trzecie, gdyby to nie wystarczyło, systemy mogą pożyczyć określoną kwotę od innego systemu („pożyczki wzajemne”). Po czwarte, jako ostatnią deskę ratunku należy przewidzieć inne formy finansowania wykorzystywane w wyjątkowych sytuacjach. Wpłat na rzecz systemów – tak jak ma to miejsce obecnie – dokonywać będą banki. Sposób obliczania tych wpłat będzie jednak sprawiedliwszy, ponieważ będą one dostosowane do poziomu ryzyka, z jakim wiąże się sytuacja danego banku.

Europejczycy będą nie tylko korzystać ze skuteczniejszej ochrony swoich oszczędności, ale będą także mogli wybierać najlepsze produkty oszczędnościowe w dowolnym kraju w UE bez obaw o różnice w poziomie ochrony. Banki skorzystają na wnioskowanych zmianach, ponieważ będą mogły oferować konkurencyjne produkty w całej UE, a istniejące do tej pory różnice nie będą ich już ograniczać. Ponadto – dzięki ograniczeniu prawdopodobieństwa ingerencji państwa – na skuteczniejszym sposobie finansowania systemów skorzystają także podatnicy.

Większość zmian może wejść w życie jeszcze przed 2012 i 2013 r.; będą one obowiązywać we wszystkich państwach członkowskich UE oraz – po ich uwzględnieniu w Porozumieniu o Europejskim Obszarze Gospodarczym – także w Norwegii, Islandii i Liechtensteinie.

- **Ochrona inwestycji obywateli**

Od roku 1997 dyrektywa w sprawie systemów rekompensat dla inwestorów (97/9/WE) chroni inwestorów, którzy korzystają z usług inwestycyjnych w Europie, zapewniając rekompensaty w przypadku, gdy firma inwestycyjna nie jest w stanie zwrócić środków należących do inwestora. Może się tak stać na przykład w wyniku oszustwa lub zaniedbania po stronie tej firmy lub też w przypadku wystąpienia błędów lub problemów w systemach stosowanych przez tę firmę. Nie jest to ochrona przed samym ryzykiem inwestycyjnym. W 27 państwach członkowskich UE istnieje obecnie 39 systemów rekompensat dla inwestorów.

W ostatnich latach Komisja otrzymywała szereg skarg dotyczących stosowania wymienionej dyrektywy w niektórych państwach członkowskich. Skargi te dotyczyły braku wystarczających środków do wypłaty rekompensat lub długiej zwłoki w ich wypłacie.

Obecny wniosek służy zagwarantowaniu, aby przepisy dotyczące ochrony inwestorów były skuteczniejsze, aby istniały równe zasady dotyczące tego, które instrumenty finansowe objęte są ochroną, oraz aby istniejące systemy dysponowały wystarczającymi funduszami i niezbędnymi mechanizmami zapewniającymi wypłatę rekompensat na rzecz inwestorów.

Najważniejsze elementy wniosku są następujące:

- **Większa ochrona**: najniższy pułap rekompensaty dla inwestorów wynosi obecnie 20 000 euro. Zgodnie z wnioskiem Komisji zostanie on podniesiony do 50 000 euro na inwestora.
- **Szybsza wypłata**: zgodnie z obowiązującymi obecnie przepisami bywa, że inwestorzy latami czekają na wypłatę rekompensaty. Wniosek Komisji ma zmienić tę sytuację a inwestorzy otrzymają rekompensatę najpóźniej 9 miesięcy od upadku firmy inwestycyjnej.

Czas ten jest niezbędny, aby umożliwić właściwym organom analizę danego przypadku i ustalenie sytuacji indywidualnych inwestorów.

- **Łatwiejszy dostęp do informacji**: inwestorzy otrzymają jaśniejsze i bardziej wyczerpujące informacje na temat zakresu ochrony ich środków. Na przykład: ryzyko inwestycyjne – utrata wartości inwestycji wynikająca ze spadków na rynku akcji lub bankructwa ich emitenta – nie jest objęte ochroną na mocy dyrektywy.
- **Długoterminowe i odpowiedzialne finansowanie**: od 1997 r. w państwach członkowskich odnotowano szereg przypadków niewystarczającego dofinansowania systemów rekompensat utraconych środków dla inwestorów. Zgodnie z wnioskiem Komisji wprowadzony zostanie minimalny docelowy pułap środków, które muszą być zostać wpłacone do systemu z góry. W ostateczności systemy mogą pożyczyć określoną kwotę pieniędzy od innych systemów oraz innych mechanizmów finansowania („pożyczki wzajemne”). Wpłaty na rzecz systemów dokonywać będą firmy inwestycyjne.
- **Rozszerzona ochrona**: obecnie inwestorzy nie zawsze chronieni są w przypadkach, gdy firma inwestycyjna przekazuje środki klienta w posiadanie stronie trzeciej jako powiernikowi, a strona ta nie wywiązuje się ze swoich obowiązków i nie zwraca zainwestowanych środków. Podobnie posiadacze jednostek funduszy inwestycyjnych narażeni są na straty w przypadku niepowodzenia depozytariusza lub subpowiernika tego funduszu. Ostatni przykład to sprawa Madoffa dotycząca oszustwa inwestycyjnego z 2008 r. Obecny wniosek Komisji dotyczy również ochrony w takich przypadkach.

Większość zmian może wejść w życie jeszcze przed końcem 2012 r. i będzie obowiązywać we wszystkich państwach członkowskich UE oraz – po ich uwzględnieniu w Porozumieniu o Europejskim Obszarze Gospodarczym – także w Norwegii, Islandii i Liechtensteinie.

- **Zwiększenie ochrony posiadaczy polis ubezpieczeniowych**

Ubezpieczeniowe systemy gwarancyjne (IGS) zapewniają ostateczną ochronę konsumentom, których ubezpieczyciele nie są w stanie wypełnić swoich zobowiązań umownych. Oferują one ochronę przeciw zagrożeniu związanym z brakiem pokrycia dla roszczeń w przypadku likwidacji firmy ubezpieczeniowej.

Systemy IGS oferują ochronę w postaci wypłaty odszkodowań na rzecz konsumentów lub w formie zabezpieczenia ciągłości umowy ubezpieczeniowej poprzez – na przykład – umożliwienie przeniesienia polisy do wypłacalnego ubezpieczyciela lub do samego systemu gwarancyjnego. W przeciwieństwie do sektora bankowego i sektora papierów wartościowych, w sektorze ubezpieczeniowym nie istnieją w tej chwili europejskie przepisy dotyczące systemów gwarancyjnych. Obecnie systemy IGS funkcjonują w 12 państwach członkowskich i obejmują one polisy ubezpieczeniowe na życie lub inne niż na życie. Różnią się one nie tylko pod względem warunków ochrony i kwalifikowalności, ale przykładowo także tym, kiedy mają zastosowanie i w jaki sposób są finansowane.

W przyjętej w dniu 12 lipca br. białej księdze Komisja określa różne możliwości zapewnienia uczciwej i pełnej ochrony konsumentów w UE, zabezpieczając jednocześnie podatników przed koniecznością uiszczenia rachunku w przypadku upadku firmy ubezpieczeniowej. W szczególności zaproponowała ona wdrożenie dyrektywy zapewniającej stworzenie we wszystkich państwach członkowskich ubezpieczeniowych systemów gwarancyjnych, które spełniać będą szereg minimalnych wymogów. Biała księga w sprawie ubezpieczeniowych systemów gwarancyjnych została już publicznie udostępniona a wszystkie zainteresowane strony zachęca się do przedstawienia swoich uwag i nowych propozycji do dnia 30 listopada 2010 r.

- **Więcej informacji:**

Systemy gwarantowania depozytów:

http://ec.europa.eu/internal_market/bank/guarantee/index_en.htm

Systemy rekompensat dla inwestorów:

http://ec.europa.eu/internal_market/securities/isd/investor_en.htm

Ubezpieczeniowe systemy gwarancyjne:

http://ec.europa.eu/internal_market/insurance/guarantee_en.htm

2. BUDŻET - Komisja informuje, kto w 2009 r. otrzymał środki z UE

Komisja ujawniła w dniu 2 lipca 2010 r., kto w 2009 r. otrzymał z UE środki w takich obszarach jak badania, edukacja i kultura, energia i transport oraz pomoc zewnętrzna. Do elektronicznej bazy danych, zawierającej ponad 114 tysięcy pozycji sięgających 2007 r., wprowadzono zmiany ułatwiające wyszukiwanie informacji. Baza ta zawiera teraz również informacje na temat wydatków administracyjnych Komisji.

Janusz Lewandowski, komisarz UE ds. budżetu i programowania finansowego, powiedział: „Bardzo niewiele organów administracji publicznej na świecie poszło tak daleko na drodze przejrzystości finansowej. Dajemy obywatelom europejskim łatwy dostęp do szczegółowych informacji o tym, kto korzysta z naszych dotacji i komu udzielamy zamówień. Wierzę, że przyczyni się to do lepszej rozliczalności i lepszej jakości wydawania unijnych środków”.

- **System przejrzystości finansowej**

System przejrzystości finansowej, stworzony w 2008 r., służy do ujawniania informacji o beneficjentach środków pochodzących z pozycji w budżecie zarządzanych bezpośrednio przez Komisję i jej agencje wykonawcze. Dane dostępne są przez wyszukiwarke internetową zawierającą różne opcje wyszukiwania, takie jak kraj beneficjenta, nazwa programu lub kwota. Informacje pobierane są ze sprawozdań Komisji i opierają się na kwotach zapisanych w budżecie na rzecz danego beneficjenta. W tym roku po raz pierwszy baza danych obejmuje zamówienia publiczne Komisji na jej bieżące działania administracyjne.

- **Informacje dodatkowe**

1) System przejrzystości finansowej można znaleźć pod adresem:

http://ec.europa.eu/beneficiaries/fts/index_en.htm

2) System zawiera dane dotyczące ok. 20 % budżetu UE, tj. części zarządzanej bezpośrednio przez Komisję. Pozostałą część budżetu UE zarządzają głównie krajowe organy administracji i to na nich spoczywa odpowiedzialność za publikację nazwisk beneficjentów. Portal umożliwiający dostęp do wszystkich stron zawierających informacje o beneficjentach UE można znaleźć pod adresem:

http://ec.europa.eu/contracts_grants/beneficiaries_en.htm

3. PODATKI - Komisja zabezpiecza prawo podatników do zwrotu podatku VAT

Komisja przyjęła w dniu 15 lipca br. wniosek dotyczący przesunięcia terminu składania wniosków o zwrot podatku VAT za rok 2009. Biorąc pod uwagę opóźnienia we wdrożeniu przez państwa członkowskie nowej procedury zwrotu VAT, która obowiązuje od dnia 1

stycznia 2010 r., Komisja proponuje wydłużenie okresu składania wniosków o zwrot tego podatku. Jednocześnie proponuje dostosowanie niektórych elementów krajowych portali internetowych umożliwiających zwrot VAT, tak aby portale te mogły ze sobą współpracować i były łatwe w obsłudze dla podatników.

Dyrektywa w sprawie zwrotu podatku VAT weszła w życie dnia 1 stycznia 2010 r. Dzięki niej podatnicy mogą uzyskać zwrot VAT za wydatki poniesione z tytułu działalności gospodarczej w państwie członkowskim, w którym nie mają siedziby. Zakłada ona wprowadzenie systemu elektronicznego umożliwiającego podatnikowi złożenie wniosku o zwrot podatku poprzez portal internetowy zaprojektowany przez państwo członkowskie, w którym ma on siedzibę. Państwa członkowskie miały uruchomić swoje portale do dnia 1 stycznia 2010 r.

Jednak w niektórych państwach proces ten opóźnia się, natomiast część z nich napotyka problemy techniczne związane z uruchomieniem portalu. Oznacza to, że podatnicy nie mają możliwości złożenia wniosków o zwrot przedmiotowego podatku.

Mając na uwadze wspomniane opóźnienia, a także aby zabezpieczyć prawo podatników do odliczenia podatku VAT, należy przesunąć termin składania wniosków z września 2010 na marzec 2011 r. w odniesieniu do wydatków poniesionych w roku 2009.

Ponadto państwa członkowskie mają rozbieżne poglądy na temat technicznych szczegółów wdrożenia dyrektywy. Konieczne jest zatem określenie skutecznego mechanizmu, który pozwoliłby ujednoczyć niektóre szczegółowe wymogi w tym zakresie. Mając to na uwadze, we wniosku Komisji zawarto postulat, aby została ona upoważniona – za zgodą Stałego Komitetu ds. Współpracy Administracyjnej – do przyjęcia przepisów technicznych umożliwiających pełną kompatybilność wymienionego systemu w całej UE.

• **Przebieg procedury**

Dyrektywa w sprawie zwrotu VAT zastąpiła procedurę zwrotu tego podatku opartą o obieg dokumentów w wersji papierowej, określoną w przepisach z 1979 r. Procedura ta zakładała, że w celu otrzymania zwrotu podatnicy wysyłają oryginały faktur do wszystkich państw członkowskich, w których ponieśli koszty związane z VAT. Celem nowej dyrektywy jest uproszczenie tego procesu i zmniejszenie obciążeń administracyjnych poprzez wprowadzenie procedury elektronicznej, w myśl której podatnik składa wspólny wniosek o zwrot VAT w państwie członkowskim, w którym ma on siedzibę.

Niektóre portale krajowe otworzono z dużym opóźnieniem (ostatni w połowie maja) a wielu przedsiębiorców skarży się na techniczne różnice w funkcjonowaniu portali w poszczególnych państwach członkowskich. Komisja podjęła już kilka inicjatyw zmierzających do uzgodnienia z państwami członkowskimi ulepszeń w tej dziedzinie. W dyrektywie przewidziano jednak, że zaprojektowanie portali krajowych jest wyłącznym obowiązkiem państw członkowskich. Komisja ponagla je więc usilnie, aby jak najszybciej w pełni uruchomiły swoje portale, co pozwoliłoby zminimalizować negatywny wpływ opóźnień na przedsiębiorców.

Tekst wniosku jest dostępny na stronie:

<http://register.consilium.europa.eu/pdf/pl/10/st12/st12391.pl10.pdf>

4. OCHRONA ŚRODOWISKA - Komisja przeznaczy 250 milionów euro na ponad 200 nowych projektów LIFE+

Komisja Europejska zatwierdziła finansowanie 210 nowych projektów w ramach trzeciego zaproszenia do składania wniosków związanego z programem LIFE+ (2007-2013) – europejskim funduszem na rzecz środowiska. Projekty pochodzą z całej UE i obejmują działania w zakresie ochrony przyrody, polityki ochrony środowiska, a także działania informacyjno-komunikacyjne. Ogółem stanowią one inwestycję sięgającą 515 milionów euro, z czego 249,8 miliona euro zapewni UE.

Janez Potočnik, komisarz ds. środowiska, nie kryje entuzjazmu: „Program LIFE+ nadal finansuje wysokiej jakości, innowacyjne projekty o dużej wartości dodanej dla UE. Wierzę, że te nowe projekty nie tylko w znaczący sposób przyczynią się do ochrony przyrody i poprawy jakości środowiska naturalnego, ale pomogą również zwiększyć w całej Europie wiedzę dotyczącą najpoważniejszych problemów w zakresie ochrony środowiska, zwłaszcza utraty różnorodności biologicznej, niedoborów wody i zmiany klimatu.”

W odpowiedzi na zaproszenie do składania wniosków, które zamknięto w listopadzie 2009 r., Komisja otrzymała ponad 600 wniosków od podmiotów publicznych i prywatnych z 27 państw członkowskich UE. 210 projektów spośród nich zakwalifikowano do współfinansowania w ramach trzech komponentów programu: LIFE+ przyroda i różnorodność biologiczna, LIFE+ polityka i zarządzanie w zakresie ochrony środowiska oraz LIFE+ informacja i komunikacja.

Projekty **LIFE+ przyroda i różnorodność biologiczna** służą poprawie stanu zachowania zagrożonych gatunków i siedlisk. Spośród 194 złożonych wniosków Komisja zakwalifikowała do finansowania 84 projekty zgłoszone przez instytucje działające na rzecz ochrony środowiska, organy rządowe oraz inne podmioty. Realizowane w 24 państwach członkowskich projekty stanowią inwestycję o łącznej wartości 224 milionów euro, z czego około 124 miliony euro zapewni UE. Większość projektów (74) dotyczy ochrony przyrody, przyczyniając się do realizacji dyrektyw ptasiej lub siedliskowej oraz sieci Natura 2000. Pozostałych dziesięć projektów dotyczy różnorodności biologicznej, stanowiąc nową kategorię projektów LIFE+ w zakresie programów pilotażowych uwzględniających szersze kwestie związane z różnorodnością biologiczną. Komisja z zadowoleniem zauważa stale rosnącą liczbę projektów dotyczących różnorodności biologicznej od czasu wprowadzenia tej kategorii w 2007 r. (wówczas cztery projekty).

Projekty **LIFE+ polityka i zarządzanie w zakresie ochrony środowiska** to projekty pilotażowe, które przyczyniają się do rozwoju innowacyjnych koncepcji polityki, technologii, metod i instrumentów. Spośród 308 złożonych wniosków Komisja zakwalifikowała do finansowania 116 projektów zgłoszonych przez szereg różnego rodzaju organizacji z sektora publicznego i prywatnego. Wybrane projekty, realizowane w 17 państwach członkowskich, stanowią inwestycję o łącznej wartości 278 milionów euro, z czego 120 milionów euro zapewni UE. Projekty dotyczące innowacji stanowią największą część finansowania UE (ok. 20,9 miliona euro w ramach 17 projektów). Największa liczba projektów realizowana jest w zakresie odpadów i zasobów naturalnych (20 projektów, na które przeznaczone jest 19,3 miliona euro), a kolejnymi co do wielkości obszarami pod względem ilości projektów są woda i innowacje (17 projektów w każdym z tych obszarów). Pozostałe 63 projekty odnoszą się do różnych kwestii, takich jak powietrze, chemikalia, zmiana klimatu, energia, wpływ środowiska na zdrowie, lasy, hałas, ochrona gleby, podejścia strategiczne oraz ochrona środowiska w miastach.

Projekty **LIFE+ informacja i komunikacja** służą rozpowszechnianiu informacji i podkreśleniu wagi zagadnień związanych ze środowiskiem, a także zapewnieniu szkoleń i podnoszeniu świadomości w zakresie zapobiegania pożarom lasów. Spośród 113 złożonych wniosków Komisja zakwalifikowała do finansowania 10 projektów zgłoszonych przez szereg organizacji z sektora publicznego i prywatnego zajmujących się ochroną przyrody lub środowiska, dotyczących kwestii różnorodności biologicznej, zmiany klimatu, odpadów i wody. Wybrane projekty, realizowane w siedmiu państwach członkowskich, stanowią inwestycję o łącznej wartości 12,9 miliona euro, z czego około 6,3 miliona euro zapewni UE.

- **Program LIFE+**

LIFE+ to nowy instrument finansowania unijnego na rzecz środowiska, o łącznym budżecie na lata 2007-2013 wynoszącym 2 143 miliony euro (dwa miliardy sto czterdzieści trzy miliony euro) . W tym okresie Komisja będzie publikować corocznie jedno zaproszenie do składania wniosków w zakresie projektów LIFE+.

- **Więcej informacji**

Załącznik zawierający streszczenie wszystkich nowych projektów objętych finansowaniem w ramach LIFE+ w podziale na poszczególne kraje.

- Szczegółowe informacje na temat każdego nowego projektu w zakresie przyrody i różnorodności biologicznej:

<http://ec.europa.eu/environment/life/publications/lifepublications/compilations/documents/natcompilation09.pdf>

- Szczegółowe informacje na temat każdego nowego projektu dotyczącego polityki i zarządzania w zakresie ochrony środowiska:

<http://ec.europa.eu/environment/life/publications/lifepublications/compilations/documents/envcompilation09.pdf>

- Szczegółowe informacje na temat każdego nowego projektu w zakresie informacji i komunikacji:

<http://ec.europa.eu/environment/life/publications/lifepublications/compilations/documents/infcompilation09.pdf>

- Wszelkie informacje na temat LIFE+ można znaleźć pod adresem

<http://ec.europa.eu/life>

- Istnieje również możliwość kontaktu z właściwymi organami krajowymi:

<http://ec.europa.eu/environment/life/contact/nationalcontact/index.htm>

- **Polskie projekty zaakceptowane przez Komisję**

POLSKA – 10 projektów (25,3 miliona euro)

LIFE+ informacja i komunikacja (2 projekty – 3,3 miliona euro)

- **FORESTFIRE II** (Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych)

Projekt ten ma na celu zmniejszenie zagrożenia pożarami lasów spowodowanymi przez ludzi. Jego ogólnym celem jest zwiększenie świadomości wśród mieszkańców obszarów wiejskich i osób korzystających z lasów do celów rekreacyjnych, jakie kroki należy podjąć, aby zapobiegać pożarom lasów. Jest to drugi etap z trzyczęściowej kampanii, która ma objąć cały kraj.

- **DOKLIP** (Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju)

Głównym celem projektu jest poprawa wiedzy urzędników na szczeblu gminnym na temat zmiany klimatu oraz stymulacja inicjatyw wspierających praktyczne lokalne działania, których celem jest ochrona klimatu i dostosowanie do wszelkich zmian.

LIFE+ Natura (8 projektów - 22 miliony euro)

- Wisławarszawska.pl (Miasto Stołeczne Warszawa)

Ogólnym celem projektu jest odbudowa kolonii lęgowych ptaków brodzących, mew i rybitw w obszarach sieci Natura 2000 w środkowej części doliny Wisły, w szczególności w granicach Warszawy.

- Ochrona bociana białego (Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie)

Głównym celem tego projektu jest ograniczenie śmiertelności bocianów na skutek kolizji z liniami wysokiego napięcia. Inne działania w zakresie ochrony bocianów obejmują odbudowę miejsc gniazdowania i poprawę stanu siedlisk dla płazów będących głównym źródłem pożywienia tego gatunku. Ten ostatni cel zostanie zrealizowany poprzez zwiększenie zdolności retencji wody na obszarach siedlisk oraz podwyższenie poziomu wód gruntowych.

- Bagna są dobre! (Towarzystwo Ochrony Przyrody Ptaki Polskie)

Celem tego projektu w ramach programu LIFE Natura jest odbudowa zniszczonych siedlisk na terenie Parku Narodowego „Ujście Warty”. Prace będą prowadzone w zakresie miejsc lęgowych i żerowisk dla ptaków, aby poprawić warunki dla gatunków mających siedliska bagiennie i łąkowe w trakcie migracji i zimowania.

- Renaturyzacja (Biebrzański Park Narodowy)

Głównym celem tego projektu jest *poprawa* stanu ochrony siedlisk i gatunków w obszarach sieci Natura 2000 – Ostoja Biebrzańska i Dolina Biebrzy. Prace prowadzone na obszarze ponad 9 000 ha będą dotyczyły siedlisk wodnych i będą polegać na przywróceniu właściwych pływów wodnych w okolicach kluczowych obszarów, takich jak kanał Rudzki, rzeki Elk i Jegrznia oraz kanał Woźnawiejski.

- Pustynia Błędowska (Gmina Klucze)

Głównym celem tego projektu jest zabezpieczenie dobrego stanu ochrony największego polskiego kompleksu suchych piaszczystych łąk na podłożu wapiennym oraz wydm lądowych. Prace związane z odbudową siedlisk będą realizowane w obszarze Natura 2000 - Pustynia Błędowska w celu przywrócenia znajdującym się tam siedliskom stanu sprzed pół wieku.

- Biomass use for Aquatic Warbler (Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków)

Celem tego projektu jest powiązanie produkcji biomasy jako źródła energii odnawialnej ze zmechanizowanym zarządzaniem na dużą skalę siedliskami wodniczki. Projekt chce wykazać, że zarządzanie ochroną tego siedliska może być jednocześnie gospodarczo opłacalne.

- Polskie Ostoje Ptaków (Zakład Badania Ssaków Polskiej Akademii Nauk)

Ogólnym celem projektu jest wdrożenie nowych i poprawa już istniejących środków ochrony dla szeregu ważnych europejskich gatunków ptaków bagiennych, które mają swoje obszary lęgowe na obszarach specjalnej ochrony w pięciu polskich parkach narodowych. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez poprawę warunków siedlisk, aby zwiększyć populacje określonych gatunków ptaków bagiennych, jednocześnie zmniejszając wpływ inwazyjnych obcych gatunków drapieżnych, w szczególności norki amerykańskiej (*Mustela vison*) i szopa pracza (*Procyon lotor*).

- Restytucja i utrzymanie siedlisk lęgowych ptaków wodnych i błotnych (Park Narodowy „Ujście Warty”)

Ogólnym celem tego projektu LIFE Natura jest odbudowa i utrzymanie siedlisk ptactwa wodnego, które gniazdują na obszarach łąkowych Parku Narodowego „Ujście Warty”. Gatunki, na które projekt jest ukierunkowany, obejmują derkacza, mewy, rybitwy, siewki i kilka gatunków kaczek. Dzięki pracom związanym z siedliskiem zachowany będzie właściwy przebieg procesu sukcesji roślin oraz w trwały sposób zostaną usunięte krzewy wierzbowe.

Wprowadzony zostanie dwuletni program intensywnego wypasu, aby ograniczyć regenerowanie się wierzb. Po tym nastąpi ponowne wprowadzenie wypasu na łąkach.

- **Inne kraje:**

Austria – 3 projekty za 13,3 miliona
Belgia – 7 projektów za 21,2 miliona
Bułgaria – 2 projekty za 3,3 miliona
Cypr – 2 projekty za 2,6 miliona
Czechy – 2 projekty za 8,5 miliona
Dania – 5 projektów za 11 milionów
Estonia – 1 projekt za 2,6 miliona
Finlandia – 9 projektów za 16,6 miliona
Francja – 12 projektów za 28,9 miliona
Niemcy – 9 projektów za 30 milionów
Grecja – 16 projektów za 25,8 miliona
Węgry – 1 projekt za 4 miliony
Irlandia – 2 projekty za 4,1 miliona
Włochy – 56 projektów za 94,2 miliony
Łotwa – 4 projekty za 8,3 miliona
Litwa – 4 projekty za 5,6 miliona
Luksemburg – 1 projekt za 5,3 miliona
Holandia – 6 projektów za 37,2 miliona
Portugalia – 8 projektów za 7,6 miliona
Rumunia – 2 projekty za 1 milion
Słowacja – 2 projekty za 2,9 miliona
Słowenia – 3 projekty za 9,8 miliona
Hiszpania – 36 projektów za 94,8 miliona
Szwecja – 9 projektów za 34,7 miliona
Wielka Brytania – 6 projektów za 16,4 miliona

5. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI I SPRAW WEWNĘTRZNYCH - Komisja za prawem do informacji w postępowaniach karnych

We Włoszech, po awanturze w barze, policja aresztuje niemieckiego turystę. Turysta nie zna języka włoskiego. Nie rozumie dlaczego został zatrzymany i o co się go oskarża. Następnie policjant wręcza mu dokument – już w jego własnym języku – z informacją o prawach: prawie do kontaktu z adwokatem, prawie do informacji o zarzutach i prawie do tłumacza ustnego. Telewizyjny kryminal? Nie. Wkrótce będzie to rzeczywistość w całej Unii.

Komisja Europejska zaproponowała nowe przepisy, które mają one zagwarantować, że każda osoba podejrzana lub oskarżona o przestępstwo otrzyma - w języku dla niej zrozumiałym - informacje o przysługujących jej prawach. Każdy aresztowany lub objęty postępowaniem europejskiego nakazu aresztowania będzie miał gwarancję informacji - otrzymania pisemnego pouczenia o podstawowych prawach, jakie mu przysługują w postępowaniu karnym. Państwa członkowskie mogą zdecydować o dokładnym brzmieniu pouczenia. Komisja proponuje model pouczenia w 22 językach UE. Jej propozycja ma istotne znaczenie dla zwiększenia zaufania do europejskiego obszaru sprawiedliwości, w sytuacji, gdy coraz więcej Europejczyków podróżuje w Unii: 47% Niemców, 34% Brytyjczyków i 16%

obywateli Włoch spędza wakacje w innych krajach UE. Zanim propozycja Komisji stanie się obowiązującym prawem musi zostać zatwierdzony przez Parlament Europejski i ministrów sprawiedliwości UE.

„Każdy z nas widział, jak w serialach telewizyjnych policjanci odczytują oskarżonym ich prawa. To dobrze wygląda w telewizji, ale także spełnia bardzo ważną rolę: stwarza oskarżonemu możliwość poznania i dochodzenia przysługujących mu praw. Daje mu także przekonanie, że bez względu na to, gdzie znajdzie się w Europie, sprawiedliwości stanie się zadość” – stwierdziła wiceprzewodnicząca **Viviane Reding**, komisarz UE ds. sprawiedliwości, praw podstawowych i obywatelstwa. „Nikt nie może w pełni korzystać ze swoich praw do obrony, o ile nie wie, co te prawa obejmują. Znajomość przysługujących oskarżonemu praw i informacja o zarzutach to podstawy rzetelnego procesu. Kontakt z prawem może napawać lękiem i nie można oczekiwać od nikogo, kto nie zna swoich praw procesowych, aby domagał się ich poszanowania od władz. Wniosek Komisji ma w związku z tym zagwarantować, że każdy, w każdym zakątku UE, pozna przysługujące mu prawa”.

W UE co roku prowadzonych jest ponad 8 milionów postępowań karnych. Obecnie dostęp obywateli do odpowiednich informacji o przysługujących im prawach w przypadku aresztowania i postawienia zarzutów kryminalnych nie jest jednakowy w państwach UE. Ma to miejsce, mimo że wszystkie 27 państw członkowskich UE zobowiązało się do zagwarantowania prawa do rzetelnego procesu zapisanego w europejskiej konwencji praw człowieka. W niektórych państwach członkowskich podejrzani otrzymują tylko informacje ustne o przysługujących im prawach procesowych, a w innych informacje na piśmie mają charakter techniczny, są skomplikowane i przekazywane wyłącznie na żądanie.

Wniosek Komisji z dnia 20 lipca br., jeżeli zostanie przyjęty przez Parlament Europejski i ministrów sprawiedliwości UE, pozwoli uniknąć pomyłek sądowych i ograniczyć liczbę odwołań. Władze prowadzące postępowanie w danej sprawie będą musiały zadbać o to, by oskarżeni otrzymali informacje o przysługujących im prawach. W przypadku aresztowania takie informacje będą przekazywane na piśmie w postaci **pouczenia o prawach**, napisanego prostym, codziennym językiem. Każdy podejrzany otrzyma je zaraz po aresztowaniu, bez względu na to, czy o nie poprosi. W razie potrzeby otrzyma także tłumaczenie.

Kiedy Komisja po raz pierwszy rozważała wprowadzenie pouczenia o prawach w 2004 r., istniało ono tylko w jednym kraju. Obecnie jest dostępne w 12 krajach. Niemcy wprowadziły je w styczniu, a Niderlandy – w kwietniu. Z sondażu przeprowadzonego w ubiegłym roku przez Uniwersytet w Maastricht wynika, że w dziewięciu innych krajach przekazuje się pewne informacje w innej formie na piśmie (na przykład na odwrocie aktu oskarżenia), a w sześciu krajach (wymienionych poniżej) – tylko w formie ustnej. Wniosek ten zwiększy tzw. efekt lawinowy, dzięki czemu więcej państw będzie stosować pouczenie o prawach, gwarantując pewność słowa pisanego. Będzie to skuteczne narzędzie informowania podejrzanych o przysługujących im prawach, które mają być skutecznie stosowane, a nie tylko istnieć w teorii.

Niedawno w pewnej sprawie sądy brytyjskie wykonały wydany przez Portugalię europejski nakaz aresztowania dotyczący obywatela Wielkiej Brytanii. Wykonanie nakazu w celu wykonania kary dwóch lat więzienia zajęło ponad 14 miesięcy i wymagało wydania przez sądy sześciu orzeczeń. Sprawiedliwości szybciej stałoby się zadość, a koszty postępowania byłyby niższe, gdyby informacje o zarzutach przekazano na samym początku postępowania karnego. Pozwoliłoby to także uniknąć zbędnych odwołań.

- **Informacje dodatkowe**

Traktat Lizboński, który wszedł w życie dnia 1 grudnia 2009 r. umożliwia UE przyjmowanie środków zwiększających prawa obywateli UE zgodnie z Kartą praw podstawowych UE, a szczególnie prawa jednostek w postępowaniu karnym.

Prawo do rzetelnego procesu oraz prawo do obrony są określone w art. 47 i 48 Karty praw podstawowych UE, a także w art. 6 europejskiej konwencji praw człowieka.

Wniosek Komisji dotyczący dyrektywy w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym jest drugim krokiem z całej serii środków w celu ustanowienia wspólnych standardów UE w sprawach karnych. Dnia 30 listopada 2009 r. Rada wezwała Komisję do stopniowego przedstawienia wniosków w sprawie takich środków, tak aby z czasem krajowe organy wymiaru sprawiedliwości poszczególnych krajów nabrały do siebie większego zaufania. W ciągu kilku najbliższych lat zostanie przedstawiony kompleksowy pakiet wniosków ustawodawczych mających na celu ustalenie minimalnego zestawu praw proceduralnych w postępowaniu karnym w Unii Europejskiej. W sprawie pierwszego środka, polegającego na zapewnieniu podejrzanym prawa do tłumaczenia pisemnego i ustnego, doszło już do politycznego porozumienia między Parlamentem a Radą. Kolejnym środkiem, zaplanowanym przez Komisję na 2011 r., będzie dyrektywa w sprawie prawa do kontaktu z adwokatem, w sprawie prawa do kontaktu z bliskimi, pracodawcami i organami konsularnymi.

- **Dodatkowe informacje**

Wniosek Komisji dotyczący dyrektywy w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym można znaleźć na stronie:

http://ec.europa.eu/justice_home/news/intro/news_intro_en.htm

6. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI I SPRAW WEWNĘTRZNYCH - UE rozpoczyna publiczne konsultacje dotyczące zwiększenia praw ofiar przestępstw i przemocy

W UE co roku zgłaszanych jest 30 mln poważnych przestępstw. UE wpiera współpracę mającą na celu pociąganie do odpowiedzialności sprawców przestępstw, ale co dzieje się z milionami ofiar przestępstw? Ich traumatyczne doświadczenia mogą zostać jeszcze pogłębione przez trudne przesłuchanie czy proces, pogwałcenie ich prywatności lub lekceważące traktowanie ich sprawy. Na całym obszarze UE – w swojej ojczyźnie czy za granicą – ofiary mają prawo być traktowane z szacunkiem oraz otrzymać wsparcie, ochronę, kompensatę i dostęp do wymiaru sprawiedliwości. Komisja Europejska rozpoczyna publiczne konsultacje na temat tego, jak chronione są ofiary, jakiego rodzaju wsparcie otrzymują oraz czy konieczne są jakieś usprawnienia. Komisja wykorzysta wyniki tych konsultacji podczas opracowywania kompleksowego zestawu przepisów i środków praktycznych, który zostanie zaproponowany w pierwszej połowie 2011 r. Konsultacje potrwać do dnia 30 września 2010 r.

„Każdy z nas może stać się ofiarą przestępstwa lub przemocy. Niestety co roku staje się to udziałem wielu milionów ludzi. Nie możemy cofnąć wyrządzonej krzywdy, ale możemy zminimalizować skutki przestępstwa, pomóc tym osobom odzyskać równowagę oraz upewnić się, że są one właściwie traktowane i mogą dochodzić sprawiedliwości, na którą zasługują – powiedziała wiceprzewodnicząca Viviane Reding, komisarz UE ds. sprawiedliwości, praw podstawowych i obywatelstwa. „Ofiary nie powinny być po raz drugi wiktyimizowane –

zwłaszcza jeśli zdecydują się skorzystać ze swoich praw do przemieszczania się wewnątrz UE. Musimy również znaleźć właściwą drogę prawną w celu realizacji nakazów ochrony wydanych w jednym z państw członkowskich, aby ofiary mogły mieć pewność, że zostaną one uznane w innym państwie. Komisja będzie działać w celu zapewnienia sprawiedliwości ponad granicami, opierając się na satysfakcjonujących pracach przygotowawczych dotyczących ochrony ofiar, przeprowadzonych przez hiszpańską Prezydencję podczas ostatnich sześciu miesięcy”.

Każdy może paść ofiarą przestępstwa. W 2007 r. zgłoszono 30 mln poważnych przestępstw, jednak większość mniej poważnych przestępstw pozostaje nigdy niezgłoszona. Około jedna czwarta ludności UE (125 milionów ludzi) co roku zostaje bezpośrednio dotknięta przestępstwem. Chociaż środki UE wprowadzone w ostatniej dekadzie w różnych obszarach polityki sprawiedliwości odpowiadają na niektóre potrzeby ofiar, ich skutki są bardzo różne w różnych regionach UE. Na przykład kwoty przyznawanych kompensat oraz procedury składania wniosku o kompensatę są różne w poszczególnych państwach członkowskich. Aby otrzymać środki finansowe lub dochodzić swoich praw, ofiary muszą często przejść przez skomplikowane i długie procedury.

Aby rozwiązać te kwestie, Komisja rozpoczęła w dniu 15 lipca br. publiczne konsultacje, których wyniki zostaną wykorzystane w kompleksowym pakiecie przepisów i środków praktycznych zaproponowanym w pierwszej połowie 2011 r. Komisja chce, aby pakiet ten wspierał ofiary na wszystkich etapach procesu dochodzenia sprawiedliwości, a także po jego zakończeniu. Ofiary powinny być chronione zarówno przed sprawcą jak i przed dalszym cierpieniem podczas postępowania, podczas procesu zapewnione powinno być przestrzeganie ich praw oraz udzielenie im wsparcia niezbędnego do odzyskania równowagi i dochodzenia roszczeń.

Konsultacje dotyczą potrzeb ofiar w pięciu obszarach:

- **Zrozumienie.** Czy ofiary są traktowane z szacunkiem i godnością? Czy są przesłuchiwane w taktowny sposób i czy otrzymują szybko odpowiedzi na swoje pytania?
- **Ochrona.** Czy są one chronione przed odwetem i dalszą wiktymizacją zarówno przed, jak i po przestępstwie? W jaki sposób zapewniona jest ochrona przed kontaktem ze sprawcą? Czy przy przekroczeniu granicy traci się ochronę?
- **Wsparcie.** Czy istnieje długoterminowa fizyczna i psychologiczna pomoc w następstwie przestępstwa? Czy istnieje praktyczna pomoc po przestępstwie przy wnoszeniu roszczenia o odszkodowanie lub organizacji pogrzebu?
- **Dostęp do wymiaru sprawiedliwości.** W jaki sposób ofiary mogą poznać swoje prawa oraz uczestniczyć w działaniach wymiaru sprawiedliwości?
- **Kompensata.** Czy ofiary muszą same dochodzić roszczenia za straty i egzekwować decyzję od sprawcy?

Komisja szczególnie pragnie otrzymać opinie od obywateli i organizacji, stowarzyszeń, organów, instytucji i ekspertów, którzy zajmują się kwestiami ofiar na szczeblu lokalnym lub międzynarodowym.

• Kontekst

UE rozpoczęła działania na rzecz praw ofiar w 1999 r. W decyzji ramowej z 2001 r. ustanowiono minimalne standardy traktowania ofiar w postępowaniu karnym. Dyrektywa z 2004 r. odnosząca się do kompensaty dla ofiar przestępstw wymaga, aby wszystkie państwa członkowskie UE posiadały państwowe systemy kompensat dla ofiar przestępstw międzynarodowych z użyciem przemocy, jak również wspierały roszczenia transgraniczne.

Te szeroko zakrojone prace dotyczące ofiar uzupełniają inne działania, takie jak: decyzja o zarezerwowaniu numeru 116 006 dla infolinii dla ofiar, uruchomienie portalu e-sprawiedliwość, który zawiera arkusze informacyjne dla ofiar, negocjacje w sprawie dyrektywy dotyczącej zwalczania wykorzystywania seksualnego dzieci oraz handlu ludźmi. Wszelkie przyszłe środki będą również uwzględniały postęp osiągnięty już przez hiszpańską Prezydencję UE w kwestiach ochrony ofiar.

- **Dokument konsultacyjny jest dostępny na stronie:**

http://ec.europa.eu/justice_home/news/consulting_public/news_consulting_0053_en.htm

- Portal informacyjny w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych:

http://ec.europa.eu/justice_home/news/intro/news_intro_en.htm

7. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI I SPRAW WEWNĘTRZNYCH - Pomoc dla międzynarodowych małżeństw

Rządy Unii Europejskiej zgodziły się, aby 14 państw UE mogło stosować przepisy umożliwiające międzynarodowym parom małżeńskim wybór prawa mającego zastosowanie do ich rozwodu. Dzięki nowym przepisom, wymagającym jeszcze zatwierdzenia, pary te unikną kosztownych i trudnych emocjonalnie postępowań. Jest to pierwszy w historii UE przypadek zastosowania przez państwa członkowskie tzw. mechanizmu wzmocnionej współpracy, który umożliwia dziewięciu lub większej liczbie państw podejmowanie działań w sprawie, co do której nie udało się osiągnąć porozumienia wszystkim 27 państwom członkowskim. Wzmocniona współpraca będzie na razie stosowana w 14 państwach uczestniczących w mechanizmie, ale pozostałe kraje mogą w każdej chwili do nich dołączyć.

„Dzisiejsze głosowanie to historyczna chwila. Jestem bardzo dumna z odważnej decyzji Rady o tym, by po raz pierwszy wykorzystać to narzędzie. Uciążliwe sytuacje, w jakich znajdują się międzynarodowe pary i ich dzieci, staną się wkrótce łatwiejsze”, oznajmiła wiceprzewodnicząca **Viviane Reding**, komisarz ds. sprawiedliwości, praw podstawowych i obywatelstwa. „Ta historyczna decyzja pokazuje, że UE potrafi szybko reagować na prawdziwe ludzkie problemy. Działając wspólnie, możemy zapewnić międzynarodowym parom komfort i większą pewność prawną w trudnych sytuacjach. Czternaście państw członkowskich to dobry początek. Mam nadzieję, że z czasem dołączą do nich kolejne, tak aby więcej obywateli mogło korzystać z tych udogodnień”.

Wprowadzanie procedury wzmocnionej współpracy można rozpocząć niezwłocznie. Czternaście państw uczestniczących w mechanizmie (Austria, Belgia, Bułgaria, Francja, Hiszpania, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Portugalia, Rumunia, Słowenia, Węgry i Włochy) będzie teraz prowadzić negocjacje w sprawie wniosku Komisji dotyczącego rozporządzenia szczegółowo przewidującego, które przepisy mają zastosowanie w przypadku rozwodów międzynarodowych, a następnie głosować w tej sprawie. Państwa te muszą jednomyślnie zatwierdzić te przepisy i skonsultować je z Parlamentem Europejskim, zanim rozporządzenie będzie mogło wejść w życie.

Celem wniosku jest ochrona słabszych partnerów w trakcie postępowania rozwodowego. Międzynarodowe pary małżeńskie będą mogły uzgodnić, które prawo będzie miało zastosowanie do ich rozwodu lub separacji prawnej. Na wypadek gdyby małżonkowie nie mogli się porozumieć, sądy będą miały do dyspozycji wspólną formułę ustalania prawa właściwego. Małżeństwa będą miały większą pewność, przewidywalność prawną oraz

elastyczność. Takie rozwiązanie pomoże uchronić małżonków i ich dzieci przed skomplikowanymi, przedłużającymi się i uciążliwymi procedurami.

Nowe rozporządzenie UE pomoże parom różnej narodowości, a także parom mieszkającym oddzielnie w różnych krajach lub mieszkającym razem w kraju innym niż macierzysty. Potrzeba podjęcia działania przez UE jest oczywista: w 2007 r. w 27 państwach członkowskich UE miało miejsce ponad milion rozwodów, z czego 140 tys. (13%) miało charakter międzynarodowy.

Parlament Europejski wyraził zgodę na zastosowanie mechanizmu wzmocnionej współpracy 16 czerwca 2010 r.. Ministrowie sprawiedliwości UE udzielili swego poparcia w dniu 4 czerwca.

Komisja zaproponowała zastosowanie mechanizmu 24 marca 2010 r., w odpowiedzi na wniosek dziewięciu państw, niezadowolonych z braku postępów w Radzie w sprawie złożonego przez Komisję w 2006 r. wniosku ustawodawczego (pierwotnie w grupie tych państw była również Grecja, która później wycofała się). Od tamtej pory do inicjatywy dołączyło pięć kolejnych krajów: Niemcy, Belgia, Łotwa, Malta i Portugalia.

W każdej chwili mogą do nich dołączyć inne kraje. Zgodnie z Traktatem z Lizbony muszą powiadomić o tym najpierw Radę i Komisję.

- **Kontekst**

Zgodnie z Traktatami UE wzmocniona współpraca umożliwia dziewięciu lub większej liczbie państw podejmowanie działań w istotnej, ale blokowanej przez niewielką mniejszość państw członkowskich sprawie. Inne kraje UE mają prawo dołączyć do nich w dowolnym momencie (art. 331, Traktat o funkcjonowaniu UE).

Komisja złożyła pierwszy wniosek dotyczący pomocy parom międzynarodowym w 2006 r., lecz ówczesny projekt nie uzyskał wymaganego jednomyślnego poparcia rządów państw członkowskich UE. Rozporządzenie nie ma żadnego wpływu na krajowe przepisy dotyczące rozwodów lub zawierania małżeństw.

8. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI I SPRAW WEWNĘTRZNYCH - Komisja przedstawia zestawienie unijnych systemów wymiany informacji oraz określa podstawowe zasady ich wykorzystania i oceny

Komisja Europejska przedstawiła w dniu 20 lipca zestawienie obowiązujących aktów prawnych UE, regulujących proces gromadzenia, przechowywania oraz wymiany danych osobowych do celów egzekwowania prawa lub zarządzania migracją. W komunikacie wyjaśniono główny cel tych instrumentów, przedstawiono ich strukturę, rodzaje danych osobowych, których dotyczą, wykaz organów mających dostęp do tych danych oraz przepisy regulujące ochronę i zatrzymywanie danych.

Cecilia Malmström, europejska komisarz do spraw wewnętrznych stwierdziła: „Obywatele powinni mieć prawo do informacji, jakie dane osobowe na ich temat są przechowywane i wymieniane. Dlatego jednym z pierwszych działań, jakie podjęłam w roli komisarza do spraw wewnętrznych, było zarządzenie tego przeglądu, zgodnie z wezwaniem Parlamentu Europejskiego. Jestem zadowolona, mogąc go dzisiaj zaprezentować, wraz z szeregiem

podstawowych zasad rozwoju naszej polityki w tej dziedzinie. Pomoże nam to zachować szerszą perspektywę, kiedy przystąpimy do rewizji istniejących narzędzi oraz ich dostosowywania zgodnie z potrzebą czasu”.

Zarządzanie informacjami ma zasadnicze znaczenie dla funkcjonowania strefy Schengen oraz rynku wewnętrznego. Niezbędne są odpowiednie instrumenty umożliwiające rozwój wspólnej polityki wizowej i azylowej oraz zapobieganie atakom terrorystycznym i innym formom poważnej przestępczości.

Na szczelbu UE podjęto już szereg środków mających uregulować gromadzenie, przechowywanie lub transgraniczną wymianę informacji osobowych. Dalsze środki są obecnie wprowadzane w życie lub rozważane.

Komisja przedstawia w dniu 20 lipca – po raz pierwszy – jasne, kompleksowe i przejrzyste zestawienie tych instrumentów, określając równocześnie podstawowe zasady, które powinny przyświecać ocenie instrumentów zarządzania informacjami w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. W duchu tych samych zasad wprowadzane będą w przyszłości ewentualne zmiany instrumentów w zakresie gromadzenia, przechowywania lub wymiany danych.

Zasady te dotyczą takich kwestii jak prawa podstawowe, proporcjonalność i odpowiednie zarządzanie ryzykiem, jak również wyraźny podział obowiązków, rachunek ekonomiczny i klauzule rewizji. Zabezpieczenie podstawowych praw człowieka, zapisanych w unijnej Karcie praw podstawowych, w szczególności prawa do prywatności i ochrony danych osobowych, należeć będzie do elementów o pierwszorzędym znaczeniu dla Komisji przy opracowywaniu nowych propozycji obejmujących przetwarzanie danych osobowych. We wszystkich przyszłych projektach politycznych Komisja oceniać będzie spodziewany wpływ danej inicjatywy na prawa jednostek oraz analizować, czy są one potrzebne i proporcjonalne. Przestrzeganie przepisów w zakresie ochrony danych osobowych będzie każdorazowo podlegać kontroli niezależnego organu na szczelbu krajowym i na szczelbu UE.

Komisja dokona oceny każdego instrumentu objętego zakresem omawianego komunikatu zgodnie z obowiązkiem sprawozdawczym ustanowionym w każdym z instrumentów. Powinna ona dać rzetelny obraz stopnia wpasowania poszczególnych instrumentów w szerszy kontekst bezpieczeństwa wewnętrznego i zarządzania migracjami. Przyszłe propozycje przewidywać będą, w odpowiednich przypadkach, obowiązek składania rocznych sprawozdań, przeprowadzanie przeglądów okresowych i przeglądów doraźnych, jak również klauzulę wygaśnięcia. Obowiązujące instrumenty pozostaną w mocy, o ile nadal będą służyć słusznemu celowi, dla którego zostały opracowane.

9. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI I SPRAW WEWNĘTRZNYCH - Europejski portal internetowy „e-Sprawiedliwość” daje obywatelom szybkie odpowiedzi na pytania prawne

Włoch podróżujący do Niemiec potrzebuje prawnika. Francuski przedsiębiorca potrzebuje informacji z węgierskiego rejestru gruntów. Estoński sędzia ma pytanie dotyczące hiszpańskiego systemu sądowego. W chwili obecnej uzyskanie tych informacji może trwać wiele tygodni. Odpowiedzi na te pytania – w 22 językach Unii Europejskiej – będą jednak dostępne po jednym kliknięciu. UE uruchomiła w dniu 16 lipca br. europejski portal „e-

Sprawiedliwość” – elektroniczny pojedynczy punkt obsługi umożliwiający dostęp do wymiaru sprawiedliwości na terenie UE. Ten portal internetowy będzie służył obywatelom, przedsiębiorcom, prawnikom i sędziom w uzyskiwaniu odpowiedzi na pytania prawne dotyczące kwestii transgranicznych i przyczyni się do zwiększenia powszechnej wiedzy obywateli na temat różnych systemów prawnych – i tym samym do tworzenia jednolitego obszaru sprawiedliwości. Pierwsza wersja portalu, licząca ponad 12 000 stron, oferuje bogaty zasób informacji i linków dotyczących przepisów i praktyk we wszystkich państwach członkowskich. Na stronach portalu można na przykład znaleźć informacje na temat pomocy prawnej, szkolenia kadr wymiaru sprawiedliwości i organizacji wideokonferencji, a także linki do prawnych baz danych oraz internetowych rejestrów upadłości i rejestrów gruntów. Informacje o wymiarze sprawiedliwości są teraz łatwo dostępne dla ponad 10 mln obywateli uczestniczących corocznie w transgranicznych procedurach sądowych.

„Jest to ważny dzień dla europejskiego obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Wprowadzając ten portal, kładziemy podwaliny skuteczniejszego i dostępniejszego wymiaru sprawiedliwości dla obywateli europejskich” stwierdził **Stefaan De Clerck**, belgijski minister sprawiedliwości. „Projekt „e-Sprawiedliwość” jest podstawą nowoczesnego europejskiego wymiaru sprawiedliwości, a portal „e-Sprawiedliwość” jest ścieżką, która do niego prowadzi. Do osiągnięcia trwałego sukcesu jest teraz konieczna intensywne współpraca wszystkich podmiotów zaangażowanych w projekt.

„E-Sprawiedliwość” to wymiar sprawiedliwości dostępny po jednym kliknięciu. Czynimy dziś wielki krok do przodu w przybliżaniu wymiaru sprawiedliwości obywatelom UE i zwiększaniu wzajemnej wiedzy na temat poszczególnych systemów prawnych. Wiedza daje zaufanie, a zaufanie daje pewność, że nasze prawa będą chronione, niezależnie od tego, w której części Europy jesteśmy” powiedziała wiceprzewodnicząca Komisji Viviane Reding, komisarz ds. sprawiedliwości, praw podstawowych i obywatelstwa. „Obywatele, przedsiębiorcy i prawnicy odniosą korzyści z prawdziwego, pojedynczego elektronicznego punktu obsługi, oferującego informacje z zakresu sprawiedliwości. Strona unowocześni i usprawni sposób, w jaki obywatele uzyskują informacje i porady prawne. Informacje będą przekazywane szybko i w języku danego obywatela. Wszyscy wiemy, jak ogromne ma to znaczenie: sprawiedliwość, na którą trzeba czekać, to żadna sprawiedliwość.”

- **Kto skorzysta z tej strony?**

- **Obywatele** mogą uzyskać odpowiedzi na temat funkcjonowania systemów prawnych 27 państw członkowskich. Mogą zdobyć szybkie odpowiedzi, gdy potrzebują ich w związku z takimi sytuacjami życiowymi jak rozwód, śmierć, spór prawny czy nawet przeprowadzka. Mogą znaleźć prawnika w innym państwie, dowiedzieć się, w jaki sposób uniknąć kosztownych postępowań sądowych dzięki mediacji, gdzie wnieść skargę i prawo którego państwa członkowskiego ma zastosowanie w danej sprawie, a także czy mają prawo do pomocy prawnej.
- **Przedstawiciele prawni, notariusze i sędziowie** mogą uzyskać dostęp do prawnych baz danych, skontaktować się za pomocą sieci sądowych z osobami wykonującymi ten sam zawód w innych państwach członkowskich i znaleźć informacje na temat szkolenia kadr wymiaru sprawiedliwości. Mogą również uzyskać informacje dotyczące organizacji transgranicznych wideokonferencji;
- **Przedsiębiorcy** będą mieli dostęp do rejestrów upadłości i rejestrów gruntów oraz informacji o stosowanych przepisach i postępowaniach transgranicznych.

Wielojęzyczny portal pokonuje bariery językowe, które często utrudniają zdobywanie tych informacji, gdyż oferuje informacje we wszystkich oficjalnych językach UE. Treści strony internetowej portalu są dostępne w 22 oficjalnych językach UE. Linki dostępne na stronie będą odsyłać użytkowników do informacji w danym państwie członkowskim.

Zaangażowanie sędziów i przedstawicieli innych zawodów prawniczych – notariuszy, radców, komorników i mediatorów – jest niezbędne do zapewnienia sukcesu portalu – dlatego też realizuje się kilka dalszych projektów. Na przykład prowadzone są prace nad stworzeniem europejskiej wyszukiwarki orzecznictwa (ECLI), która ma ułatwiać dostęp do krajowego i europejskiego orzecznictwa w kontekście transgranicznym.

Komisja, która jest administratorem strony, będzie również w przyszłości ściśle współpracować z państwami członkowskimi, aby stopniowo wzbogacać treść strony i dodawać do niej nowe funkcje.

- **Dalsze kroki**

Uruchomienie portalu to pierwszy krok w tworzeniu wielojęzycznego portalu, który może ułatwić życie obywatelom, przedsiębiorcom i prawnikom w Europie. W ciągu następnych kilku lat portal zostanie rozbudowany poprzez dodanie nowych informacji, narzędzi i funkcji. Zestawienia informacji dotyczące **praw oskarżonych i ofiar** we wszystkich państwach członkowskich UE będą dostępne na początku 2011 r., w tym m.in. informacje dotyczące sposobu traktowania wykroczeń drogowych w różnych państwach. Te zestawienia informacji będą służyły zarówno prawnikom, jak i obywatelom jako podstawowy instrument odniesienia.

Przyszłe wersje portalu usprawnią również istniejące instrumenty wymiaru sprawiedliwości UE, umożliwiając obywatelom wszczęcie europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń lub w sprawie europejskiego nakazu zapłaty drogą internetową. **Przedsiębiorcy** odniosą również korzyści z niższych kosztów dzięki łatwiejszym, usprawnionym procedurom prawnym, prowadzonym drogą internetową, po dalszym udostępnieniu w ramach portalu rejestrów upadłości, przedsiębiorstw i gruntów. **Sądy** będą mogły rozpatrywać wnioski z innych państw członkowskich wnoszone drogą internetową, a także porozumiewać się ze skarżącymi i pozwanymi w danej sprawie i z sądami w innych państwach członkowskich.

Już obecnie pracuje się nad tym, aby do 2013 r. wprowadzić narzędzie, umożliwiające obywatelom bardziej szczegółowe poszukiwania prawnika. Portal stworzy na przykład możliwość szukania niemieckojęzycznego prawnika, specjalizującego się na Węgrzech w prawie rodzinnym lub rozwodowym.

Oczekuje się także istotnych postępów w rozwiązywaniu problemów w zakresie interoperacyjności na terenie UE w związku z podpisem elektronicznym, e-tożsamością oraz płatnością elektroniczną. Rozwiązania w tych dziedzinach są konieczne, aby umożliwić pełną realizację projektów w obszarze e-sprawiedliwości, m.in. europejskiego nakazu zapłaty i europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń.

Więcej informacji na temat działań planowanych do końca 2013 r. można znaleźć w planie działań dotyczącym „e-Sprawiedliwości” :

<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/10/st09/st09714-re01.en10.pdf>

- **Przebieg procedury**

Opracowany przez Radę plan działania w sprawie europejskiej e-sprawiedliwości na lata 2009-2013, przyjęty w listopadzie 2008 r., ma poprawić dostęp do wymiaru sprawiedliwości i usprawnić jej funkcjonowanie. Jednym z celów określonych w planie jest stworzenie europejskiego portalu „e-Sprawiedliwość”. Uznano w nim, że technologie informacyjne i komunikacyjne mogą odegrać kluczową rolę w poprawie funkcjonowania systemów sądowniczych poprzez ułatwienie środowiskom prawniczym codziennej pracy i usprawnienie współpracy między organami prawnymi.

Komisja podjęła już działania mające na celu usunięcie przeszkód utrudniających funkcjonowanie jednolitego rynku w ramach strategii „Europa 2020” z dnia 3 marca 2010 r. Inteligentne wykorzystanie technologii jest jednym z najskuteczniejszych sposobów zmniejszenia kosztów postępowań prawnych i uproszczenia operacji transgranicznych, m.in. poprzez wprowadzenie możliwości prowadzenia europejskich postępowań w sprawie drobnych roszczeń i w sprawie europejskiego nakazy zapłaty drogą internetową oraz połączenia rejestrów upadłości i przedsiębiorstw.

Strona portalu „e-Sprawiedliwość”: <https://e-justice.europa.eu>

10. SPRAWY O NARUSZENIE PRZEPISÓW UE - Ochrona środowiska: Komisja oczekuje od Polski przestrzegania przepisów w zakresie zapobiegania powodziom

Komisja postanowiła zwrócić się do Polski z żądaniem przestrzegania przepisów UE z zakresu ochrony środowiska dotyczących zapobiegania powodziom. Polska nie powiadomiła Komisji o wdrożeniu tych przepisów, podczas gdy miały one wejść w życie w listopadzie 2009 r. Polska ma teraz dwa miesiące na poinformowanie Komisji o środkach podjętych w odpowiedzi na jej pismo, noszące nazwę uzasadnionej opinii, zgodnie z procedurami UE w ramach postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. Jeżeli Polska nie udzieli zadowalających wyjaśnień Komisja może skierować sprawę do Trybunału Sprawiedliwości.

• Brak powiadomienia w związku z dyrektywą powodziową

Dyrektywa 2007/60/WE w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim ma na celu ograniczenie ryzyka powodziowego, z którym wiąże się zagrożenie zdrowia, środowiska naturalnego, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej, a także zarządzanie tym ryzykiem. Powodzie stanowią zagrożenie dla życia i są przyczyną ludzkich tragedii oraz poważnych strat w gospodarce. Są one zjawiskiem naturalnym, lecz podejmując właściwe środki można ograniczyć prawdopodobieństwo ich występowania i ich skutki. Oprócz szkód społecznych i gospodarczych, powodzie mogą mieć poważne skutki dla środowiska, np. w przypadku zalania zakładów przechowujących duże ilości chemikaliów, lub wówczas gdy zniszczeniu ulegają tereny podmokłe. W nadchodzących dekadach prawdopodobnie wzrośnie ryzyko występowania powodzi w Europie i zwiększą się rozmiary powodowanych przez nie szkód gospodarczych.

Dyrektywa wymaga od państw członkowskich przeprowadzenia do 2011 r. wstępnej oceny ryzyka mającej wskazać dorzecza oraz związane z nimi obszary nadbrzeżne, na których występuje zagrożenie powodziowe. Następnie, do 2013 r., państwa członkowskie powinny

sporządzić dla tych obszarów mapy ryzyka, a do 2015 r. ustanowić plany zarządzania ryzykiem powodziowym. Mapy ryzyka mają służyć prewencji, ochronie i gotowości do akcji ratunkowej. Państwa członkowskie powinny były wdrożyć przepisy i powiadomić o tym Komisję najpóźniej do dnia 26 listopada 2009 r. Priorytetem Komisji jest kwestia szybkiego i właściwego wdrażania prawa unijnego przez państwa członkowskie.

Aktualne statystyki dotyczące postępowań w sprawie naruszenia przepisów znajdują się na stronie internetowej:

http://ec.europa.eu/environment/legal/implementation_en.htm

Więcej szczegółów na temat polityki wodnej można znaleźć na stronie:

http://ec.europa.eu/environment/water/index_en.htm

11. SPRAWY O NARUSZENIE PRZEPISÓW UE - Komisja wzywa Polskę do przestrzegania unijnych przepisów dotyczących wewnętrznego rynku gazu

Komisja Europejska wezwała Polskę do zaprzestania praktyk naruszających przepisy UE tworzące jednolity rynek gazu. Nałożony przez Polskę na importerów gazu wymóg magazynowania pewnej jego ilości na jej terytorium oraz brak dostępu do gazociągu jamalskiego naruszają przepisy UE dotyczące wewnętrznego rynku gazu. Praktyki te również zamykają polski rynek dla unijnych dostawców, co z kolei stanowi zagrożenie dla ciągłości dostaw gazu dla Polski. Kluczowym warunkiem zapewnienia konkurencji i bezpieczeństwa dostaw na rynku jest jego sprawne funkcjonowanie, odpowiednia regulacja, przejrzystość oraz połączenie z innymi systemami. Efektywny i sprawnie działający unijny jednolity rynek energii umożliwi konsumentom wybór między poszczególnymi dostawcami sprzedającymi gaz po rozsądnych cenach; będzie on również dostępny dla wszystkich dostawców. Polska ma obecnie dwa miesiące na udzielenie odpowiedzi na uzasadnioną opinię, która stanowi część unijnego postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. Jeżeli Polska nie udzieli zadowalających wyjaśnień, Komisja może skierować sprawę do Trybunału Sprawiedliwości.

Obowiązek przechowywania rezerw gazu w magazynach na polskim terytorium dyskryminuje przedsiębiorstwa UE importujące gaz do Polski, zmuszając je do poszukiwania dróg transportu gazu do pomieszczeń magazynowych. Ponieważ nie jest możliwe wykorzystanie zdolności przesyłu gazu zarówno na terytorium Polski, jak i do Polski, oraz w związku z brakiem dostępu do gazociągu jamalskiego, tzw. klauzula terytorialna zamyka rynek dla unijnych dostawców gazu, zagrażając tym samym bezpieczeństwu dostaw dla Polski.

Komisja uważa, że Polska powinna udostępnić stronom trzecim gazociąg jamalski oraz zezwolić na przepływ gazu w obu kierunkach, przyzwalając na transport gazu z Niemiec do Polski. Powyższe działania wynikające z dyrektywy gazowej, podobnie jak magazynowanie gazu, mają na celu zapewnienie ciągłości jego dostaw. Polska mogłaby także rozbudować swój system interkonektorów gazowych umożliwiających odbiór gazu z rynków UE. Tak uzyskany dostęp do rynku gazowego UE zwiększyłby bezpieczeństwo dostaw gazu dla Polski w sposób zgodny z wewnętrznym rynkiem energetycznym.

Zdaniem Komisji najlepszą gwarancją zapewnienia bezpieczeństwa dostaw jest konkurencyjny wewnętrzny rynek energetyczny UE. Jednak rynek ten może stać się konkurencyjny jedynie pod warunkiem, że dotyczące go przepisy zostaną w pełni i prawidłowo wdrożone.

Polsce wyznaczono dwumiesięczny termin odpowiedzi na przesłaną uzasadnioną opinię. Jeżeli Komisja nie otrzyma odpowiednich wyjaśnień dotyczących powyższych kwestii, może ona skierować sprawę do Trybunału Sprawiedliwości.

12. BUŁGARIA I RUMUNIA - Nierównomierne postępy w reformie sądownictwa i walce z korupcją

Roczne sprawozdania dotyczących tegorocznych wysiłków Bułgarii i Rumunii w zakresie reformy sądownictwa i walki z korupcją, zaprezentowane w dniu 20 lipca br., przedstawiają odmienny obraz sytuacji w obu państwach. Podczas gdy Bułgaria podjęła wysiłki reformatorskie i osiągnęła znaczące rezultaty w tym zakresie, reformy przeprowadzane w Rumunii straciły tempo, a sprawozdanie jej dotyczące uwidacznia istotne niedociągnięcia w podejmowanych przez to państwo wysiłkach na rzecz postępu. W obu państwach najwyżsi przedstawiciele sądownictwa powinni przyjąć na siebie większą odpowiedzialność za powodzenie reformy. Aby wesprzeć ten proces, w sprawozdaniach przedstawiono szereg konkretnych zaleceń, które powinny zostać wdrożone przez oba państwa w ciągu następnych kilku lat.

Tak jak w poprzednich sprawozdaniach, analiza Komisji opiera się na ocenie postępów poczynionych przez władze Bułgarii i Rumunii oraz na informacjach przekazanych przez państwa członkowskie, organizacje międzynarodowe, a także niezależnych ekspertów oraz pozostałe źródła. Komisja przeprowadziła kilka inspekcji w Bułgarii oraz Rumunii, również takich, w których wzięli udział eksperci z pozostałych państw członkowskich. W sprawozdaniach uwzględniono odpowiedzi Bułgarii oraz Rumunii na szczegółowe kwestionariusze przygotowane przez Komisję.

W sprawozdaniu z postępów poczynionych przez **Bułgarię** zwraca się uwagę na szybkie tempo reform, które utrzymuje się od czasu publikacji w lipcu 2009 r. ostatniego rocznego sprawozdania Komisji. Komisja zwraca uwagę na polityczną wolę przeprowadzenia reformy sądownictwa i zaleca Bułgarii kontynuowanie podejmowanych przez nią wysiłków reformatorskich.

Bułgaria znowelizowała przepisy kodeksu postępowania karnego i obecnie może wykazać się większą liczbą aktów oskarżenia w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu oraz przestępczości zorganizowanej. Jednak nadal zbyt mało spraw znajduje rozwiązanie na drodze sądowej. Istnieje potrzeba ulepszenia stosowanej praktyki zawodowej w ramach policji, prokuratury i sądów, co będzie wymagało skorzystania z pomocy zewnętrznej. Sędziowie muszą częściej podejmować inicjatywę i wykazywać wyższe poczucie obowiązku. Należy też zapewnić lepszą ochronę funduszy publicznych przed nadużyciami finansowymi i konfliktami interesów.

Nowa strategia Bułgarii w zakresie reformy sądownictwa, przyjęta przez rząd w dniu 23 czerwca, stanowi dowód politycznej determinacji w dążeniu do przeprowadzenia dogłębnej reformy sądownictwa. Strategia ta odnosi się do obecnych niedociągnięć, których korekta powinna stać się priorytetowym zadaniem dla Bułgarii, podjętym w ramach wspólnych wysiłków władz politycznych, przedstawicieli sądownictwa i bułgarskiego społeczeństwa.

W sprawozdaniu dotyczącym **Rumunii** zwrócono uwagę na istotne niedociągnięcia Rumunii w jej wysiłkach na rzecz postępu. Pomimo znaczącego postępu, jakim było przyjęcie kodeksu

postępowania cywilnego i kodeksu postępowania karnego, Rumunia wykazała się zasadniczo niewystarczającym zaangażowaniem politycznym w proces przeprowadzania reform. Ponadto najwyżsi przedstawiciele sądownictwa okazali się niechętni do współpracy i przyjęcia na siebie większej odpowiedzialności za powodzenie reformy. Brak skuteczności postępowania sądowego i brak spójności orzecznictwa nadal stanowią słabe strony Rumunii. Ponadto konieczne jest zwiększenie rozliczalności sędziów oraz usprawnienie procedur dyscyplinarnych. Komisja wzywa Rumunię do skorygowania powyższych niedociągnięć w trybie pilnym w celu przywrócenia wcześniejszego tempa reform. Rumunia powinna w szczególności wspierać nawiązywanie bliskiej i konstruktywnej współpracy między różnymi podmiotami politycznymi i przedstawicielami sądownictwa na rzecz większego zaangażowania przedstawicieli sądownictwa w proces reform.

Zmiany do ustawy o Krajowej Agencji ds. Etyki, poddane pod głosowanie w dniu 30 czerwca, stanowią poważny krok w tył. Ustawa stawia pod znakiem zapytania pozytywne osiągnięcia Krajowej Agencji ds. Etyki i prowadzi do wyraźnego naruszenia przez Rumunię jej zobowiązań związanych z przystąpieniem do UE. Komisja wzywa zatem Rumunię do wywiązania się z podjętych zobowiązań i ustanowienia właściwych środków prawnych w celu przywrócenia Krajowej Agencji ds. Etyki jej uprawnień w zakresie proponowania przypadku mienia nabytego w nieuzasadniony sposób. Rumunia powinna dążyć do uzyskania szerokiego politycznego poparcia na rzecz przejrzystości i skutecznej ochrony przed korupcją i konfliktem interesów.

Po pewnym spowolnieniu prac Parlamentu Rumunia zanotowała istotny postęp w tym zakresie w drugim kwartale 2010 r., kiedy to 22 czerwca Parlament przyjął kodeks postępowania cywilnego i kodeks postępowania karnego. Ministerstwo Sprawiedliwości rozpoczęło ponadto konsultacje dotyczące strategii na rzecz reformy wymiaru sprawiedliwości. Przygotowania związane z wejściem w życie czterech nowych kodeksów, planowanych obecnie na październik 2011 r., są dobrą okazją do przeprowadzenia dogłębnej reformy rumuńskiego systemu sądowego. Mając na względzie podtrzymanie procesu reform, Komisja wzywa Rumunię do wykorzystania silnego poparcia Parlamentu dla kodeksów postępowania i rozszerzenia istniejącej woli politycznej na inne obszary.

W sprawozdaniach potwierdzono, że aby wesprzeć proces reform w obu krajach, potrzebna jest dalsza pomoc i monitoring ze strony Komisji, aż do momentu, gdy zostaną zrealizowane cele referencyjne, a mechanizm współpracy i weryfikacji (MWiW) zostanie zniesiony. Komisja opracowała dla obu państw członkowskich szereg zaleceń, które mają im pomóc skoncentrować się na podejmowanych przez nie wysiłkach reformatorskich. Komisja będzie nadal wspierać Bułgarię i Rumunię w tych wysiłkach reformatorskich i przedstawi kolejną ocenę postępów latem 2011 r.

- **Kontekst**

Dnia 1 stycznia 2007 r. Komisja ustanowiła mechanizm współpracy i weryfikacji, aby ocenić postępy poczynione przez Bułgarię i Rumunię w dziedzinie reformy sądownictwa, walki z korupcją i – w przypadku Bułgarii - przestępczością zorganizowaną. Komisja otrzymała zadanie przygotowywania regularnych sprawozdań na temat postępu w tych obszarach. Pierwsze sprawozdanie Komisji przedstawiono dnia 27 czerwca 2007 r. Od tamtej pory sprawozdania ukazują się dwa razy do roku. Opublikowane sprawozdania Komisji opierają się na informacjach przekazanych przez rządy Bułgarii i Rumunii, państwa członkowskie, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, stowarzyszenia oraz ekspertów. Sprawozdania Komisji uzupełnione są o szczegółowe sprawozdania techniczne dotyczące każdego z państw.

Ostatnie roczne sprawozdania Komisji opublikowano dnia 22 lipca 2009 r. Sprawozdania te uzupełniono o sprawozdania okresowe opublikowane dnia 23 marca 2010 r.

Pełne teksty sprawozdań dostępne są na stronie:

http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/cvm/index_en.htm

13. TRANSPORT - Komisja z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie przez Parlament Europejski praw pasażera w transporcie morskim i śródlądowym

Komisja Europejska przyjmuje z zadowoleniem pozytywny wynik głosowania Parlamentu Europejskiego nad rozporządzeniem w sprawie praw pasażerów podróżujących drogą morską i po wodach śródlądowych. Po przepisach regulujących prawa pasażerów w transporcie powietrznym i kolejowym Unia Europejska określiła odrębne prawa dla pasażerów podróżujących drogą wodną. Pasażerowie w transporcie morskim i śródlądowym, w szczególności pasażerowie niepełnosprawni oraz osoby o ograniczonej sprawności ruchowej, będą mogli korzystać z nowych praw, chroniących ich w czasie podróży na terytorium całej Unii Europejskiej.

Odpowiedzialny za transport wiceprzewodniczący Komisji, **Siim Kallas**, powiedział: „Dzięki rozporządzeniu w sprawie praw pasażerów podróżujących drogą morską i po wodach śródlądowych prawa pasażerów zostaną rozszerzone na kolejny rodzaj transportu. Oznacza to, że pasażerowie podróżujący drogą wodną będą korzystali z tych samych podstawowych standardów jakości na obszarze całej Unii. Mamy nadzieję, że przyjęcie rozporządzenia w sprawie praw pasażerów w transporcie autobusowym i autokarowym umożliwi nam zakończenie procesu tworzenia europejskich ram prawnych regulujących prawa pasażerów.”

Nowe przepisy zakładają między innymi:

- zagwarantowanie zwrotu kosztów lub transportu alternatywnego w przypadku odwołania usługi transportowej lub opóźnienia wypłynięcia przekraczającego 90 minut,
- właściwą pomoc (w postaci np. zapewnienia przekąski, posiłku, napojów oraz, w razie potrzeby, noclegu do trzech nocy w cenie do 80 euro za noc) w przypadku odwołania usługi transportowej lub opóźnienia wypłynięcia przekraczającego 90 minut,
- rekompensatę finansową wynoszącą od 25 do 50 procent wartości biletu – w przypadku opóźnienia dopłynięcia lub odwołania rejsu,
- niedyskryminowanie osób niepełnosprawnych lub osób o ograniczonej zdolności ruchowej oraz szczególną bezpłatną pomoc dla tych osób zarówno w terminalach portowych jak i na pokładzie statku, a także rekompensatę finansową za utratę lub zniszczenie ich urządzeń umożliwiających poruszanie się,
- minimalne wymogi dotyczące prawa wszystkich pasażerów do informacji przed rozpoczęciem rejsu i w jego trakcie, a także do informacji ogólnej na temat ich praw w terminalach i na pokładzie statku,
- ustanowienie przez przewoźników i operatorów terminali mechanizmów rozpatrywania zażaleń, dostępnych dla pasażerów,
- ustanowienie niezależnych organów krajowych, które egzekwowałyby stosowanie rozporządzenia, i które mogłyby, w razie potrzeby, nakładać kary.

- **Kolejne etapy**

Po głosowaniu w Parlamencie Europejskim w dniu 6 lipca br. Rada będzie musiała potwierdzić osiągnięte z Parlamentem porozumienie, aby rozporządzenie mogło być formalnie przyjęte. Wejdzie ono w życie dwa lata po jego przyjęciu.

14. TRANSPORT - Bezpieczeństwo na drogach: Komisja planuje, że do 2020 roku liczba śmiertelnych ofiar wypadków spadnie o połowę

Komisja Europejska przyjęła w dniu 20 lipca br. ambitne plany, zgodnie z którymi liczba śmiertelnych ofiar wypadków na drogach Europy ma zmniejszyć się o połowę w ciągu najbliższych dziesięciu lat. Proponowane inicjatywy ujęto w Europejskich kierunkach polityki w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego na lata 2011-2010. Przewidują one bardziej rygorystyczne normy bezpieczeństwa pojazdów, udoskonalone szkolenia użytkowników dróg oraz skuteczniejsze egzekwowanie przepisów ruchu drogowego. Aby zrealizować powyższy program, Komisja będzie ściśle współpracować z państwami członkowskimi.

Wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej **Siim Kallas**, który odpowiada za transport, powiedział: „Codziennie na drogach Europy giną setki ludzi. Od 2001 r. poczyniliśmy duże postępy w zakresie bezpieczeństwa i udało nam się uratować prawie 80 tys. osób. Jednak liczba ofiar śmiertelnych i rannych na drogach nadal jest zbyt wysoka. Analizujemy, jakimi samochodami jeżdżą kierowcy, a także z jakich dróg korzystają oraz jaki mają styl jazdy, i do 2020 r. chcemy zmniejszyć o połowę liczbę śmiertelnych ofiar wypadków na drogach”.

- **Program działań na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego 2011-2020:**

Komisja przedstawiła w dniu 20 lipca br. zbiór inicjatyw, które dotyczą poprawy bezpieczeństwa pojazdów, infrastruktury i zachowania użytkowników dróg.

Obejmują one siedem celów strategicznych:

- Poprawa środków bezpieczeństwa dla samochodów ciężarowych i osobowych
- Budowa bezpieczniejszych dróg
- Rozwój inteligentnych pojazdów
- Lepsze zasady egzaminowania i szkolenia kierowców
- Skuteczniejsze egzekwowanie przepisów
- Ograniczenie liczby rannych
- Nowe działania dotyczące motocyklistów.

W załączonej tabeli „Ofiary śmiertelne na drogach w podziale na państwa” pokazano, jakich postępów dokonano dzięki programowi działania na rzecz bezpieczeństwa drogowego w latach 2001-2010. Tabela zawiera dane liczbowe dla całej UE oraz dla poszczególnych państw.

Tabela 1. Ofiary śmiertelne na drogach w podziale na państwa (w przeliczeniu na milion mieszkańców)

Państwo członkowskie	Liczba ofiar śmiertelnych na milion mieszkańców		Zmiana liczby ofiar śmiertelnych od 2001 do 2009 r.
	2001	2009	2009 - 2001

Łotwa	236	112	-54%
Hiszpania	136	58	-53%
Estonia	146	75	-50%
Portugalia	163	79	-50%
Francja	138	67	-48%
Litwa	202	110	-48%
Słowacja	114	64	-43%
Włochy	125	68	-43%
Irlandia	107	54	-42%
Niemcy	85	51	-40%
Szwecja	66	39	-39%
Słowenia	140	84	-38%
UE	113	69	-36%
Belgia	145	90	-36%
Finlandia	84	53	-36%
Holandia	62	39	-35%
Wielka Brytania	61	38	-35%
Austria	119	76	-34%
Węgry	121	82	-34%
Luksemburg	159	97	-33%
Czechy	130	87	-32%
Dania	81	55	-30%
Cypr	140	89	-28%
Grecja	172	130	-23%
Polska	145	120	-17%
Bułgaria	128	118	-11%
Rumunia	112	130	14%
Malta	41	51	31%

Uwaga: Przewiduje się, że w 2010 r. liczba ofiar śmiertelnych wypadków drogowych zmniejszy się o ponad 40 proc. (z 36 proc. w 2009 r.).

15. TRANSPORT - Nowy program bezpieczeństwa na drogach na lata 2011-2020: środki szczegółowe

Komisja przyjęła nowy, szczególnie ambitny program bezpieczeństwa na drogach, który ma na celu zmniejszenie o połowę liczby śmiertelnych wypadków drogowych w ciągu nadchodzącej dekady. Program obejmuje cały wachlarz rozmaitych inicjatyw, na poziomie europejskim i krajowym, zmierzających przede wszystkim do poprawy bezpieczeństwa pojazdów, infrastruktury oraz kształtowania właściwej postawy u uczestników ruchu drogowego.

Najważniejsze dane:

- Bezpieczeństwo na drogach to bardzo poważny problem społeczny: w skali Unii Europejskiej, w samym roku 2009 w wypadkach na drogach zginęło ponad 35 tys. osób, co równa się liczbie mieszkańców miasteczka średniej wielkości.
- Co gorsza, na jedną ofiarę śmiertelną przypadają przeciętnie cztery przypadki trwałego kalectwa (w postaci urazów mózgu lub rdzenia kręgowego), dziesięć osób dotkniętych ciężkimi obrażeniami i czterdziestu lekko rannych.
- Szacunkowy łączny koszt wypadków dla gospodarki sięga 130 mld euro rocznie.

Szczegóły programu bezpieczeństwa na drogach na lata 2011-2020

Siedem strategicznych celów programu:

1. Doskonalenie środków bezpieczeństwa w pojazdach

W latach 2001-2010 osiągnięto znaczne postępy w zakresie wyposażenia pojazdów w „pasywne” zabezpieczenia w rodzaju pasów bezpieczeństwa i poduszek powietrznych. W okresie objętym programem (2011-2020) wejdą w życie nowe regulacje w zakresie wyposażenia samochodów w „aktywne zabezpieczenia”, w szczególności:

- obowiązek elektronicznej kontroli stabilności (w samochodach, autobusach i ciężarówkach w celu zmniejszenia niebezpieczeństwa utraty równowagi czy też dachowania);
- obowiązkowe systemy ostrzegania przed niezamierzoną zmianą pasa ruchu (w samochodach ciężarowych i autobusach);
- obowiązkowe systemy hamowania awaryjnego (w samochodach ciężarowych i autobusach);
- systemy przypominające o zapięciu pasów bezpieczeństwa (w samochodach osobowych i ciężarowych);
- obowiązkowe urządzenia ograniczające prędkość lekkich pojazdów dostawczych i furgonów (na wzór obowiązujących już w samochodach ciężarowych);
- zestaw konkretnych środków ustalających normy techniczne wyposażenia bezpieczeństwa w przypadku pojazdów o napędzie elektrycznym jest obecnie przygotowywany przez służby Komisji;
- Komisja zamierza rozważyć możliwość rozszerzenia zastosowania zaawansowanych układów wspomagania kierowcy, na przykład ostrzegających przed kolizją, w ramach modernizacji istniejącego wyposażenia w pojazdach dostawczych bądź też prywatnych;
- od 2003 r. prawodawstwo UE zostało zaostrzone w sposób zmierzający do ograniczenia ryzyka obrażeń, na jakie narażeni są w szczególności piesi, rowerzyści, na przykład poprzez wymóg stosowania zderzaków i masek pojazdów absorbujących energię czy wstecznych lusterek zmniejszających strefę martwego pola. Konieczne jest przeanalizowanie dalszych działań technicznych w tym zakresie.

Bezpieczeństwo pojazdów na drodze a badania techniczne

- Komisja zamierza doprowadzić do zaostrzenia przepisów unijnych w dziedzinie badań przydatności do ruchu drogowego w celu ustanowienia zasad wzajemnego uznawania atestów technicznych, tak aby wyniki badań technicznych wykonanych w każdym państwie członkowskim były uznawane w pozostałych.

2. Budowa bezpieczniejszej infrastruktury drogowej

- Środki unijne mogą być przeznaczane wyłącznie na budowę obiektów spełniających wymogi dyrektyw o bezpieczeństwie dróg i tuneli. Regułą tę, stosowaną już w przypadku transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T), Komisja zamierza rozszerzyć, tak by stała się powszechną zasadą obowiązującą dla dowolnego wsparcia finansowego z budżetu UE, na przykład: funduszy spójnościowych.
- Analiza możliwości rozszerzonego stosowania obowiązującego prawodawstwa unijnego w sferze zarządzania bezpieczeństwem infrastruktury drogowej w odniesieniu do dróg zamiejskich w państwach członkowskich. Obowiązujące prawodawstwo wymaga, aby w trakcie rozbudowy infrastruktury, w procesie planowania, w fazie poprzedzającej projekt i na etapie projektowania, uwzględniane były wymogi bezpieczeństwa. Wymaga ponadto objęcia infrastruktury obowiązkiem kontroli bezpieczeństwa, wykrywania „czarnych punktów” oraz inspekcji w terenie. Objęcie tymi wymogami dróg zamiejskich byłoby możliwe dzięki wymianie najlepszych praktyk między państwami członkowskimi.

3. Przyspieszenie w sferze inteligentnych technologii

- W ramach dyrektywy w sprawie inteligentnych systemów transportowych Komisja ma zamiar wystąpić z projektem nowych specyfikacji technicznych służących sprawniej wymianie danych między pojazdami, a także łączności pojazdów z inteligentną infrastrukturą (przykładowo: umożliwiającej powiadamianie w czasie rzeczywistym o zalecanych ograniczeniach prędkości, natężeniu ruchu, wykrywaniu pieszych itp.).
- Zamiarem Komisji jest przyspieszenie wdrażania technologii e-call (automatycznego zgłaszania wypadków), a także rozważenie jej ewentualnego wprowadzenia w odniesieniu do motocykli, pojazdów ciężarowych i autobusów.

4. Udoskonalenie systemu szkoleń i treningów dla użytkowników dróg

Użytkownik dróg, jako pierwsze ogniwo w łańcuchu bezpieczeństwa, jest jednym z najbardziej podatnych na błąd elementów systemu bezpieczeństwa. Niezależnie od obowiązujących środków technicznych, skuteczność polityki bezpieczeństwa na drogach zależy ostatecznie w dużym stopniu od zachowań kierowców. Stąd też tak duże znaczenie ma edukacja, szkolenia i egzekwowanie przepisów.

- Wspólnie z państwami członkowskimi Komisja dąży do opracowania wspólnej strategii w dziedzinie edukacji oraz szkoleń w zakresie bezpieczeństwa na drogach. Strategia na poziomie unijnym ma uwzględniać przede wszystkim podniesienie jakości systemu szkoleń i egzaminów na prawo jazdy, w szczególności poprzez rozszerzenie zasięgu stosowania dyrektywy o unijnym prawie jazdy. Przewiduje się:
  - określenie kryteriów progowych w odniesieniu do instruktorów jazdy;
  - zakaz jazdy bez asysty dla młodych kierowców albo okres praktyki poprzedzającego otrzymanie prawa jazdy (wraz z ustaleniem minimalnego wieku, doświadczenia i warunków w odniesieniu do krajów decydujących się na korzystanie z systemu);
  - rozważenie ewentualności wprowadzenia okresu próbnego dla młodych kierowców (świeżo po otrzymaniu prawa jazdy podlegaliby oni bardziej rygorystycznej kontroli);
  - rozważenie możliwości wprowadzenia elementów jazdy przyjaznej dla środowiska w ramach teoretycznych i praktycznych egzaminów celem propagowania bezpieczniejszego i mniej szkodliwego dla przyrody stylu jazdy.

5. Skuteczniejsze egzekwowanie przepisów

Skuteczność polityki w dziedzinie bezpieczeństwa na drogach zależy w niemałym stopniu od nasilenia kontroli i od przestrzegania przez kierowców wymogów bezpieczeństwa. Kluczową rolę odgrywa tym niemniej egzekwowanie prawa, co przyczynia się do ograniczenia ryzyka obrażeń i ofiar śmiertelnych w wyniku wypadków drogowych. Nadmierna prędkość, prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu oraz nieużywanie pasów bezpieczeństwa pozostają wciąż najpoważniejszymi przyczynami śmierci na drodze. Środki pozwalające na zaostrzenie ogólnoeuropejskich i krajowych kontroli służących egzekwowaniu obowiązujących przepisów obejmują m.in.:

- opracowanie przez poszczególne państwa członkowskie krajowych planów wykonania prawa unijnego (np. wyznaczających cele w dziedzinie priorytetowych zagadnień oraz nasilenia kontroli na poziomie krajowym);
- kampanie informacyjne na skalę całej UE;
- karom wymierzonym za prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu powinny mieć również wymiar prewencyjny. Komisja rozważa na przykład wprowadzenie środków prawnych w celu wprowadzenia w określonych grupach zawodowych (jak np. gimbussy) lub w ramach programów rehabilitacyjnych po wykroczeniach związanych z nadużyciem alkoholu (zarówno dla kierowców zawodowych, jak i niezawodowych) obowiązku stosowania alkomatu z blokadą rozruchu silnika (alcolock);
- najczęstsze z wykroczeń popełnianych przez kierowców za granicą to w dalszym ciągu jazda z nadmierną prędkością. Komisja nada najwyższy priorytet sprawie przyjęcia prawnie wiążących środków w zakresie transgranicznej wymiany informacji w dziedzinie bezpieczeństwa drogowego (dyrektywa z 2008, jak dotąd nieuchwalona) w celu umożliwienia identyfikowania i sankcjonowania cudzoziemców winnych innego rodzaju naruszeń (brak pasów, przekroczenie dozwolonej prędkości, jazda pod wpływem alkoholu i ignorowanie sygnalizacji świetlnej).

6. Ustalanie docelowego obniżenia liczby wypadków drogowych z rannymi

Ograniczenie liczby osób poszkodowanych w wypadkach zostało zaliczone do głównych priorytetów w sferze działań europejskich w nadchodzącej dekadzie. Komisja opracuje założenia kompleksowej strategii działań w zakresie wypadków zagrażających zdrowiu i udzielania pierwszej pomocy, uwzględniając:

- opracowanie wspólnych definicji poważnych i drobnych obrażeń ciała pod kątem opracowania docelowego poziomu, do którego należy ograniczyć ich liczbę, i tym samym opracowania ogólnoeuropejskiej docelowej maksymalnej liczby ofiar wypadków, ujętej w nowych Wytycznych w dziedzinie bezpieczeństwa drogowego na terytorium Unii na lata 2011-2020;
- upowszechnianie wymiany doświadczeń państw członkowskich w dziedzinie reakcji służb ratunkowych na wypadki drogowe, jak również utworzenie ogólnounijnego systemu gromadzenia i analizy danych dotyczących obrażeń ciała doznanych przez uczestników wypadków;
- analiza ewentualnej wartości dodanej opracowania i seryjnego montowania, zwłaszcza w pojazdach dostawczych, czarnych skrzynek (czyli automatycznych rejestratorów zdarzeń) w celu ułatwienia dochodzeń technicznych i analizy wypadków.

7. Skupienie baczniejszej uwagi na motocyklistach

Tym razem Komisja zamierza skupić się w szczególności na motocyklach i innych pojazdach dwukołowych. Podczas gdy inne formy transportu drogowego wykazują się z czasem znacznym spadkiem liczby ofiar śmiertelnych oraz poważnie rannych, dane dotyczące

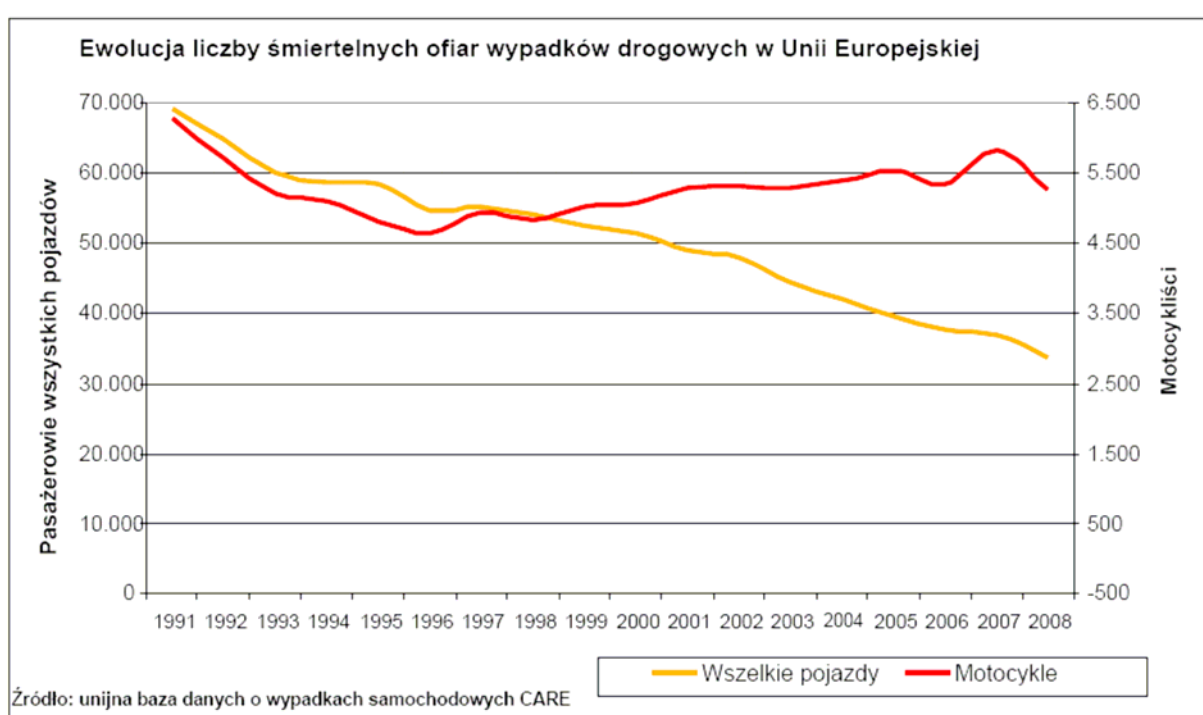
użytkowników pojazdów dwukołowych obniżają się bardzo nieznacznie, albo nawet pozostają niezmiennie.

W odniesieniu do bezpieczeństwa dwukołowców, na poziomie europejskim przygotowuje się następujące rozwiązania:

- wprowadzenie zestawu wyposażenia zabezpieczającego pojazdy stosowane w celach użytkowych: np. obowiązkowy montaż systemów hamowania ABS, automatycznie zapalającego się reflektora przedniego, oraz zmodernizowanych środków zapobiegających nieuprawnionym ingerencjom (uniemożliwiających np. unieszkodliwienie automatycznego ogranicznika prędkości) w dwukołowcach określonych typów;
- opracowanie norm technicznych w dziedzinie wyposażenia ochronnego w rodzaju obowiązkowego ubioru oraz analizy wykonalności wyposażania motocykli w poduszki powietrzne lub też wyposażania odzieży ochronnej w takie poduszki;
- rozszerzenie zakresu przepisów prawodawstwa unijnego w dziedzinie badań technicznych i atestów w odniesieniu do motocykli i innych pojazdów dwukołowych (aktualnie nieobowiązujących).

• Program bezpieczeństwa na drogach na lata 2001-2010

Jakkolwiek nie powiódł się jak dotychczas wytyczony w 2001 r. ambitny plan zmniejszenia o połowę liczby ofiar wypadków drogowych do roku 2010, to przecież poczyniono niebagatelne postępy. Przykładowo, ogólna liczba ofiar śmiertelnych powinna spaść o ponad 40% (wobec 25% spadku w poprzedniej dekadzie). Wynikiem dotychczasowych starań jest obniżenie średniej liczby ofiar wypadków drogowych w przeliczeniu na milion mieszkańców. Wskaźnik ten, w 2001 r. wynoszący 113 wypadków śmiertelnych, wyniósł już tylko 69 w roku 2009 – w skali wszystkich 27 państw członkowskich. Poziom ten jest porównywalny z wynikami najbezpieczniejszych pod tym względem państw członkowskich z roku 2001 (Anglii, Szwecji i Holandii), gdzie odnotowano przeciętnie 61, 62 i 66 ofiar na milion obywateli. Poprzedni program bezpieczeństwa na drogach na lata 2001-2010 przyczynił się do podjęcia wysiłków na rzecz poprawy bezpieczeństwa na drogach na szczeblu unijnym i krajowym.

16. TRANSPORT - Intensywne działania na rzecz bezpieczeństwa na drogach są nieodzowne – mówią Europejczycy w sondażu Eurobarometru

Europejczycy gorąco popierają zdwojenie wysiłków państw członkowskich w dziedzinie bezpieczeństwa ruchu drogowego – jeśli wierzyć wynikom badania opinii publicznej, jakie ogłosiła Komisja Europejska. Ponad dziewięciu na dziesięciu pytanym Europejczyków uznało, że najpoważniejszym problemem dla bezpieczeństwa na drodze są pijani kierowcy (94 proc. badanych), podczas gdy prawie ośmiu na dziesięciu (78 proc. odpowiedzi) wskazało raczej na jazdę z nadmierną prędkością. Większa część badanych (52 proc.) stwierdza, że wysiłki państw członkowskich powinny skupiać się przede wszystkim na ulepszaniu infrastruktury drogowej (lub wskazuje stan dróg na drugim miejscu), podczas gdy 42 proc. optuje za ostrzejszym egzekwowaniem przestrzegania reguł ruchu drogowego, a 36 proc. – za równie surowym traktowaniem piratów drogowych, bez względu na to, czy są to kierowcy miejscowi, czy zagraniczni. Badanie Eurobarometru, przeprowadzone na zamówienie Komisji, wpisuje się w najnowszą edycję ogólnoeuropejskiej kampanii na rzecz zmniejszenia liczby ofiar śmiertelnych wypadków drogowych. Ogłoszonym wynikiem ankiety towarzyszą plany nowych działań na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa na naszych drogach.

Odpowiedzialny za transport wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej **Siim Kallas** podkreśla: „Te liczby mówią same za siebie: Europejczykom zależy na bezpieczeństwie na drodze. Pomimo znacznych postępów, jakie poczyniliśmy w ostatnich latach, obywatele mają absolutną rację. Bardzo wiele jest jeszcze do zrobienia i trzeba po prostu wziąć się do roboty. Każda kolejna śmierć na drodze to wielka strata, dlatego naszym obowiązkiem jest nie ustawać w wysiłkach na rzecz dalszej poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.”

Badaniem Eurobarometru na temat bezpieczeństwa na drodze objęto 25 tys. Europejczyków w wieku co najmniej 15 lat, reprezentujących każde z 27 państw członkowskich. Grupa ta stanowi reprezentatywną próbę obywateli UE, a wyniki statystyczne oparto na średniej ważonej, niwelującej różnice w liczebności populacji poszczególnych krajów.

Cele, jakie przyświecały zleconemu przez Komisję badaniu, to:

- wnikliwy wgląd w problemy, które zdaniem obywateli UE stanowią najpoważniejsze z niebezpieczeństw, jakie czyhają na drodze;
- dokładniejsze ustalenie obszarów, w których intensywniejsze działania rządów byłyby pożądane z punktu widzenia obywateli;
- uściślenie zagadnień, które według Europejczyków powinny być priorytetem dla polityków.

Badanie stanowi jeden z elementów trwającej kampanii Komisji, która ma na celu zmniejszenie o połowę liczbę ofiar wypadków na drogach w całej Europie.

Więcej informacji:

Eurobarometr: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/flash_arch_en.htm#301

17. TRANSPORT - Komisja aktualizuje wykaz linii lotniczych podlegających zakazowi wykonywania przewozów w europejskiej przestrzeni powietrznej

Komisja Europejska dokonała aktualizacji wykazu linii lotniczych podlegających zakazowi wykonywania przewozów w Unii Europejskiej, wpisując jednego przewoźnika z Surinamu i

rozszerzając ograniczenie na Iran Air. Ponadto dwóch przewoźników z Indonezji zostało wykreślonych z czarnej listy.

Zdaniem odpowiedzialnego za transport wiceprzewodniczącego Komisji Europejskiej **Siima Kallasa**: „Kiedy w grę wchodzi bezpieczeństwo lotnictwa, nie możemy sobie pozwolić na żadne kompromisy. Gdy mamy dowody potwierdzające, że przewoźnicy lotniczy nie gwarantują bezpiecznych przewozów lub organy regulacyjne nie są w stanie wywiązywać się ze swoich obowiązków w zakresie egzekwowania norm bezpieczeństwa, musimy działać na rzecz zapewnienia naszym obywatelom bezpiecznej podróży podniebnej. Jesteśmy gotowi wspierać kraje, które powinny i chcą zwiększyć swój potencjał techniczny i administracyjny w celu zagwarantowania najwyższych norm bezpieczeństwa w lotnictwie cywilnym. Komisja ściśle współpracuje z Europejską Agencją Bezpieczeństwa Lotniczego w jej wysiłkach na rzecz świadczenia pomocy technicznej.”

To już czternasta aktualizacja czarnej listy. Wpisano na nią przewoźnika Blue Wing Airlines z Surinamu w konsekwencji środków podjętych przez jedno z państw członkowskich w związku z serią wypadków, którym uległy samoloty tego przewoźnika oraz poważnym uchybieniom stwierdzonym w trakcie kontroli na ziemi.

Na podstawie wyników kontroli w Iranie, przeprowadzonej przez Komisję z udziałem ekspertów z państw członkowskich i EASA, której celem było sprawdzenie wdrożenia przez Iran Air środków zapowiedzianych przez urząd lotnictwa cywilnego Iranu i samego przewoźnika w trakcie ostatniego posiedzenia Komitetu ds. Bezpieczeństwa Lotniczego w marcu 2010 r., Komitet jednogłośnie poparł rozszerzenie ograniczenia nałożonego na Iran Air i wyłączenie z przewozów do UE należącej do niego floty samolotów typu Airbus A320 oraz typu Boeing B727 i B747. Komisja nadal będzie uważnie monitorować działalność przewoźnika na podstawie wyników kontroli na ziemi jego samolotów, które są dopuszczone do przewozów do UE, a także zintensyfikuje konsultacje z urzędem lotnictwa cywilnego Iranu w celu określenia trwałych rozwiązań kwestii bezpieczeństwa, zapewniając, tam gdzie to możliwe, pomoc techniczną.

Przy okazji niniejszej aktualizacji Komisja przyjęła także do wiadomości poprawę w zakresie nadzoru sprawowanego przez właściwe organy Indonezji. Dzięki temu Komitet ds. Bezpieczeństwa Lotniczego mógł poprzeć wykreślenie z wykazu dwóch indonezyjskich przewoźników lotniczych: Metro Batavia i Indonesia Air Asia.

Podobnie Komisja z zadowoleniem przyjęła do wiadomości postępy poczynione przez urząd lotnictwa cywilnego Gabonu w zakresie wdrażania planu działań naprawczych w celu usunięcia uchybień stwierdzonych przez ICAO i tym samym zezwoliła przewoźnikowi Afrijet - dopuszczonemu do wykonywania przewozów do UE na określonych warunkach – na wykonywanie tych przewozów dodatkowym samolotem.

W ramach aktualizacji urząd lotnictwa cywilnego Albanii został wezwany do wzmocnienia nadzoru nad wszystkimi przewoźnikami lotniczymi i kontynuowania realizacji planu działań uzgodnionego z Europejską Agencją Bezpieczeństwa Lotniczego (EASA), nadając priorytet kwestiom, które budzą zastrzeżenia co do bezpieczeństwa, oraz do przyspieszenia rozwoju potencjału technicznego i administracyjnego.

Obecnie na liście znajduje się czterech przewoźników, którzy mają całkowity zakaz lotów do Unii Europejskiej: Ariana Afghan Airlines z Afganistanu, Blue Wing Airlines z Surinamu,

Siem Reap Airways International z Kambodży i Silverback Cargo Freighters z Rwandy. Zakazowi podlegają również wszyscy przewoźnicy (w sumie 278) z 17 następujących krajów: Angola, Benin, Demokratyczna Republika Konga, Dżibuti, Filipiny, Gabon (z wyjątkiem trzech przewoźników, których działalność ograniczona jest określonymi warunkami), Gwinea Równikowa, Indonezja (z wyjątkiem sześciu przewoźników, dla których całkowicie zniesiono ograniczenia), Kazachstan (z wyjątkiem jednego przewoźnika, którego działalność ograniczona jest określonymi warunkami), Republika Kirgiska, Liberia, Republika Konga, Sierra Leone, Suazi, Sudan, Wyspy Świętego Tomasza i Książęca oraz Zambia. Dziewięciu przewoźników może wykonywać przewozy na określonych warunkach: Air Koryo z Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej, TAAG Angola Airlines, Air Astana z Kazachstanu, Iran Air z Iranu, Gabon Airlines, Afrijet i SN2AG z Gabonu, Air Service Comores i Ukrainian Mediterranean Airlines z Ukrainy.

Lista dostępna jest na stronie internetowej Komisji:

http://ec.europa.eu/transport/air-ban/list_en.htm

18. TRANSPORT - Komisja z zadowoleniem wita przyjęcie przez Parlament Europejski nowego prawodawstwa ograniczającego obciążenia administracyjne w sektorze morskim

Komisja Europejska jest zadowolona z przyjęcia przez Parlament Europejski w dniu 6 lipca br. projektu dyrektywy przewidującej uproszczenie i usprawnienie procedur administracyjnych, jakim podlegają statki wchodzące do portów europejskich lub wychodzące z nich. Przepisy dyrektywy będą wprowadzane w życie stopniowo w okresie 2012-2015. Dyrektywa przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności transportu morskiego oraz do utrzymania działalności morskiej, w szczególności w średnich i małych portach handlowych.

Odpowiedzialny za transport wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej **Siim Kallas** powiedział: „Uproszczenie procedur administracyjnych w transporcie morskim jest ważnym krokiem nie tylko ze względu na ograniczenie kosztów transportu morskiego, za pośrednictwem którego dostarcza się blisko 40 proc. towarów na rynku wewnętrznym. Transport morski jest również bardziej ekologiczną i pewniejszą formą transportu.”

Zgodnie z osiągniętym porozumieniem państwa członkowskie, przedsiębiorstwa i władze portowe mają pięć lat na utworzenie kompleksowych punktów administracyjnych we wszystkich portach. Od 2013 r. dyrektywa przyczyni się również do uproszczenia i ujednoczenia szeregu procedur, a w szczególności do zapobiegania powielaniu działań przy przekazywaniu danych różnym jednostkom administracyjnym w portach.

Transport morski – w przeciwieństwie do innych rodzajów transportu, w których formalności administracyjne zostały znacznie ograniczone wraz z utworzeniem rynku wewnętrznego – podlegał skomplikowanym procedurom administracyjnym. Zgodnie z przepisami celnymi i prawem międzynarodowym uznaje się, że statek opuścił terytorium państwa członkowskiego w momencie przekroczenia 12 mil morskich (22 km), będących granicą wód terytorialnych. Podczas podróży między dwoma portami w Unii Europejskiej statek podlega formalnościom administracyjnym zarówno przy opuszczaniu portu, jak i przy zawijaniu do portu, tak samo jak w przypadku handlu międzynarodowego.

Po przyjęciu w grudniu 2009 r. wytycznych dotyczących kontroli weterynaryjnych oraz po zmianie w marcu 2010 r. przepisów wykonawczych dotyczących Kodeksu Celnego przyjęta dyrektywa kończy pierwszy etap krótkoterminowych działań przewidzianych w podjętej w 2009 r. inicjatywie na rzecz europejskiego transportu morskiego bez barier. Rozpoczyna ona również nowy etap w procesie wdrażania ram, które pozwolą na bardziej zintegrowane zarządzanie strumieniem informacji administracyjnych i handlowych związanych z transportem towarów do i z Unii Europejskiej oraz na jej terytorium. Ułatwi to wykonywanie zadań przez organy kontrolne i operatorów. W dziedzinie transportu morskiego ramy te dopełni europejska inicjatywa „e-Maritime”, nad opracowaniem której pracują służby Komisji we współpracy z zainteresowanymi stronami. Wniosek w sprawie tej inicjatywy zostanie przedstawiony w 2011 r.

19. DZIAŁALNOŚĆ SŁUŻB CELNYCH - Walka z podróbkami: Komisja publikuje roczne sprawozdanie z działalności unijnych służb celnych w zakresie egzekwowania praw własności intelektualnej

W 2009 r. unijne służby celne interweniowały na zewnętrznych granicach Unii Europejskiej w 43,5 tys. spraw dotyczących kilku milionów produktów, co do których istniało podejrzenie fałszerstwa lub piractwa. Tak wynika z opublikowanego rocznego sprawozdania Komisji dotyczącego działalności unijnych służb celnych w zakresie egzekwowania praw własności intelektualnej. Najczęściej konfiskowanymi przez celników artykułami, budzącymi podejrzenie naruszenia praw własności intelektualnej, były papierosy, odzież i znaki towarowe. Jednak artykuły codziennego użytku i stanowiące potencjalne zagrożenia dla zdrowia, takie jak szampony, pasta do zębów, zabawki, lekarstwa lub sprzęt AGD, także miały swój istotny udział. Sprawozdanie, przedstawione w dniu 22 lipca br., zawiera statystyki na temat typu, pochodzenia i rodzaju transportu dla wyrobów naruszających prawa własności intelektualnej, zatrzymanych na granicach zewnętrznych Unii Europejskiej.

Algirdas Šemeta, komisarz ds. podatków, unii celnej, audytu i zwalczania nadużyć finansowych, stwierdził: „Zadaniem unijnych służb celnych jest ochrona naszych obywateli i przedsiębiorców. Podróbki mogą stanowić poważne zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa konsumentów, działając równocześnie na szkodę prawowitych właścicieli marek. Komisja i państwa członkowskie nadal współpracować będą z międzynarodowymi partnerami handlowymi i przemysłem, aby zapewnić jak najwyższy poziom ochrony praw własności intelektualnej w UE.”

• Najważniejsze ustalenia sprawozdania

Sprawozdanie pokazuje tendencję wzrostową, jeśli chodzi o liczbę towarów, co do których istnieje podejrzenie naruszenia praw własności intelektualnej. W 2009 r. odnotowano ponad 43,5 tys. przypadków zatrzymania towarów przez celników, obejmujących w sumie 118 mln artykułów. W sprawozdaniu zwraca się uwagę, że o ile w przeszłości naruszenie praw własności intelektualnej dotyczyło najczęściej towarów luksusowych, obecnie coraz więcej spraw związanych jest z artykułami codziennego użytku. Najpopularniejszymi kategoriami produktów są papierosy, stanowiące 19%, oraz pozostałe wyroby tytoniowe (16 proc.), znaki towarowe (13 proc.) i lekarstwa (10 proc.). Głównym źródłem produktów naruszających prawa własności intelektualnej nadal są Chiny (w sumie 64 proc. wszystkich skonfiskowanych artykułów). Natomiast inne kraje, jak Zjednoczone Emiraty Arabskie i Egipt, przodowały w określonych kategoriach produktów. W przypadku ponad 77 proc. wszystkich zatrzymanych

produktów dokonano ich zniszczenia lub skierowano sprawę do sądu w celu orzeczenia naruszenia prawa.

- **Znaczenie ochrony praw własności intelektualnej**

Jak podkreślono w strategii unijnej „Europa 2020”, ochrona praw własności intelektualnej ma kluczowe znaczenie dla propagowania badań, innowacji i tworzenia nowych miejsc pracy w Europie. Skuteczne egzekwowanie praw własności intelektualnej ma także istotne znaczenie dla ochrony zdrowia i bezpieczeństwa obywateli UE, ponieważ niektóre podróbki (takie jak środki spożywcze, kosmetyki i artykuły przeznaczone dla dzieci), produkowane z pominięciem wszelkich uregulowań prawnych, mogą stanowić poważne zagrożenie.

- **Rola unijnych służb celnych**

Unijne służby celne odgrywają decydującą rolę w procesie zapobiegania przedostaniu się na rynek wewnętrzny produktów naruszających prawa własności intelektualnej. Komisja prowadzi liczne działania służące wsparciu służb celnych w walce z nielegalnym handlem. Komisja pracuje nad wnioskiem mającym udoskonalić obecnie obowiązujące przepisy celne w zakresie dotyczącym walki z towarami naruszającymi prawa własności intelektualnej oraz uprościć obowiązujące procedury. We współpracy z państwami członkowskimi Komisja dokonała szczegółowego przeglądu obowiązującego prawa i rozpoczęła konsultacje społeczne, które zakończyły się dnia 7 czerwca 2010 r. Na tej podstawie Komisja zamierza przedstawić do końca bieżącego roku wniosek legislacyjny. Odpowiednia współpraca z międzynarodowymi partnerami handlowymi może w istotny sposób pomóc w zapobieganiu eksportowi do UE towarów naruszających prawa własności intelektualnej i wykrywaniu takich przypadków. W 2009 r. UE i Chiny podpisały plan działania skupiający się przede wszystkim na poprawie współpracy w dziedzinie egzekwowania przez służby celne praw własności intelektualnej, który, zgodnie z planami, zostanie w najbliższych miesiącach przedłużony do końca 2012 r.. W czasie swojej wrześniowej wizyty w Szanghaju komisarz Šemeta osobiście omawiać będzie z partnerami chińskimi sposoby zapewnienia ochrony praw własności intelektualnej. Współpraca z przemysłem także ma ogromne znaczenie dla zapewnienia prawidłowej identyfikacji towarów łamiących prawa własności intelektualnej. Przedsiębiorcy mogą wnioskować o interwencję celną w przypadku podejrzenia, że prawa własności intelektualnej są łamane, a informacje przekazywane przez przemysł stanowią wyraźną pomoc dla służb celnych w procesie kontroli. Komisja przygotowała podręcznik dla podmiotów prawa autorskiego, aby pomóc im w składaniu takich wniosków, oraz pozostaje w bezpośrednim kontakcie z sektorem prywatnym, aby ustalić obszary, w którym możliwa jest dalsza poprawa procesu kontroli.

- **Pełne sprawozdanie dostępne jest na stronie internetowej:**

http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/customs_controls/counterfeit_piracy/statistics/index_en.htm

20. DZIAŁALNOŚĆ SŁUŻB CELNYCH - Komisja Europejska i grupa British American Tobacco podpisują porozumienie w sprawie walki z nielegalnym handlem wyrobami tytoniowymi.

W dniu 15 lipca br. Komisja Europejska ogłosiła podpisanie wieloletniego porozumienia z British American Tobacco (BAT) w sprawie wspólnej walki z nielegalnym handlem wyrobami tytoniowymi. W ramach prawnie wiążącego porozumienia grupa BAT będzie

współpracować z Komisją Europejską, Europejskim Urzędem ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych OLAF oraz organami ścigania państw członkowskich, aby przyczynić się do zwalczania przemytu i podrabiania papierosów. Porozumienie przewiduje znaczne, wynoszące łącznie 200 milionów dolarów USA (134 miliony euro), wpłaty dokonywane przez BAT na rzecz Komisji i państw członkowskich w ciągu nadchodzących 20 lat. Powinno to stanowić istotny wkład w unijne wysiłki w zwalczaniu nielegalnego handlu wyrobami tytoniowymi, który każdego roku pozbawia budżet Unii i państw członkowskich wielu miliardów euro.

Przewodniczący Komisji, **José Manuel Barroso**, powiedział: „Z zadowoleniem przyjmuję podpisanie tego jakże ważnego porozumienia, które posłuży ochronie interesów finansowych Unii oraz skutecznemu zwalczaniu przemytu i podrabiania papierosów.”

Algirdas Šemeta, komisarz ds. podatków i unii celnej, audytu i zwalczania nadużyć finansowych, stwierdził: „Nielegalny handel papierosami powoduje corocznie wiele miliardów euro strat z tytułu uszczuplenia dochodów podatkowych i celnych. W obliczu dotyczących nas obecnie trudności gospodarczych powinniśmy tym bardziej podejmować wszelkie możliwe środki, aby powstrzymać tę przynoszącą zyski, nielegalną działalność. Osiągnięte porozumienie będzie niezwykle pomocne w zwalczaniu nielegalnego handlu papierosami; stanowi ono również poważne ostrzeżenie dla świata przestępczego o tym, że od tej pory będzie musiał zmierzyć się z połączonymi siłami organów władzy i sektora przemysłu.”

- **Walka z przemytem i podrabianiem**

Coroczne straty podatkowe Unii Europejskiej i państw członkowskich z tytułu podrabiania i przemytu wyrobów tytoniowych szacuje się na sumę sięgającą 10 miliardów euro. Co więcej podrabianie oraz inne formy przemytu tworzą nielegalną sieć zaopatrzenia działającą ze szkodą dla legalnych kanałów dystrybucji oraz nieuczciwie konkurują z oryginalnymi produktami sprzedawanymi legalnie. Nielegalny handel papierosami służy często do finansowania o wiele groźniejszej działalności przestępczej, takiej jak terroryzm i przestępczość zorganizowana. Z tego też względu dla Komisji i państw członkowskich UE walka z podrabianiem i przemytem papierosów stała się jednym z głównych priorytetów.

Mimo powodzenia działań podejmowanych przez UE, państwa członkowskie i przemysł tytoniowy, w ostatnich kilku latach plaga przemytu i podrabiania papierosów nie przestaje rosnąć i przybiera wciąż nowe formy. W związku z tym Komisja podwoiła wysiłki w walce z nielegalnym handlem i podrabianiem papierosów. Oznacza to również współpracę z organami ścigania państw członkowskich i państw trzecich w analizowaniu problemu nielegalnej produkcji papierosów, poprzez jej lokalizowanie i likwidowanie oraz rejestrowanie przypadków zajęcia nielegalnych dostaw papierosów w UE, jak również kontynuowanie takich operacji, w celu zidentyfikowania źródeł produkcji i pozyskania innych istotnych informacji.

- **Porozumienie na rzecz usprawnienia walki z przemytem**

Porozumienie, którego inicjatorem była grupa BAT, potwierdza fakt, że koordynacja i współpraca między unijnymi organami ścigania i producentami, takimi jak BAT, może w istotny sposób przyczynić się do skutecznej walki z nielegalnym handlem wyrobami tytoniowymi.

Porozumienie wprowadza rygorystyczne przepisy oraz procedury współpracy i wymiany informacji wywiadowczych, co pozwoli organom ścigania prowadzić skuteczniejsze działania w walce ze światem przestępczym w Europie i na całym świecie. Ponadto BAT, korzystając z już przeprowadzonych przez siebie kontroli łańcucha dostaw, usprawni procedurę przeglądu stosowaną w selekcjonowaniu i monitorowaniu klientów, wzmacniając możliwości identyfikacji i śledzenia niektórych opakowań oraz oferując zwiększone wsparcie dla europejskich organów ścigania w prowadzonej przez nie walce z nielegalnym handlem papierosami. Do porozumienia włączono również istniejące w BAT programy dostosowania, co da podstawy stworzeniu ogólnych ram umownych.

Daleko idące procedury identyfikacji produktów stanowią również element porozumienia, co ma na celu umożliwienie organom ścigania określenia źródeł i przeznaczenia markowych produktów BAT oraz sprawdzenia, czy nie są podrobione. Zgodnie z porozumieniem, na niektórych opakowaniach BAT umieści informację wskazującą docelowy rynek sprzedaży detalicznej oraz oznaczy opakowania zbiorcze¹ etykietą zawierającą identyfikacyjny kod kreskowy widoczny podczas skanowania maszynowego, a także wdroży inne procedury zmierzające do lepszego identyfikowania i śledzenia swoich produktów.

Takie obowiązkowe działania są zgodne z dotyczącymi walki z przemytem postanowieniami Konwencji Ramowej WHO w sprawie Kontroli Wyrobów Tytoniowych oraz wzmocnią unijne starania zmierzające do podpisania ambitnego protokołu do tej konwencji dotyczącego zlikwidowania wszelkich form nielegalnego obrotu wyrobami tytoniowymi.

Oprócz wymienionych wyżej korzyści Unia Europejska i jej państwa członkowskie otrzymają znaczne wieloletnie wsparcie finansowe ze strony BAT. Grupa BAT zobowiązała się do zapewnienia wkładu finansowego wnoszonego przez 20 lat i wynoszącego łącznie 200 milionów dolarów USA (134 miliony euro).

Porozumienie zawiera również gwarancję ze strony BAT co do dokonywania płatności, w przypadku gdyby w przyszłości jego oryginalne produkty zostały zatrzymane w UE w ilościach przekraczających ustalone ilości. Kwoty tych płatności będą dostępne dla wszystkich państw członkowskich będących stronami porozumienia.

Informacje dotyczące porozumienia znajdują się:

http://ec.europa.eu/anti_fraud/budget/index_en.html

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/semeta/index_en.htm

21. BADANIA I ROZWÓJ - Największa dotychczas europejska inwestycja w badania i rozwój: 6,4 mld euro na rzecz inteligentnego rozwoju i zatrudnienia

Komisarz **Máire Geoghegan-Quinn** ogłosiła w dniu 19 lipca br., że Komisja Europejska zainwestuje prawie 6,4 mld euro w badania i rozwój. Największy jak dotąd pakiet obejmuje szereg dyscyplin naukowych, obszarów porządku publicznego i sektorów handlowych. Finansowanie przyczyni się do rozwoju nauki, zwiększeniu konkurencyjności Europy oraz w podejmowaniu wyzwań, przed którymi stoi społeczeństwo: zmiana klimatu, bezpieczeństwo dostaw energii i żywności, zdrowie i starzenie się społeczeństwa. Dotacje otrzyma ok. 16 tys. uczestników z organizacji badawczych, uniwersytetów i branży przemysłowej, w tym ok. 3

---

¹ Opakowania zbiorcze typu „master cases” zawierają około 10 000 papierosów.

tys. małych i średnich przedsiębiorstw. Finansowanie zostanie przyznane w drodze „zaproszeń do składania wniosków” (ofert) oraz ich oceny, przeprowadzonych w ciągu najbliższych 14 miesięcy. Wiele zaproszeń do składania wniosków zostanie opublikowanych formalnie 20 lipca. Wspomniany pakiet dostarczy bodźca ekonomicznego, co pozwoli na utworzenie ponad 165 tys. miejsc pracy. Stanowi on również długoterminową inwestycję w inteligentniejszą, zrównoważoną i bardziej zintegrowaną Europę. Jest to jeden z głównych elementów unijnej strategii Europa 2020, w szczególności projektu przewodniego „Unia innowacji”, który zostanie uruchomiony jesienią 2010 r.

Komisarz Geoghegan-Quinn stwierdziła: „Inwestycje w badania i innowacje to jedyny mądry i trwały sposób na wyjście z kryzysu i osiągnięcie zrównoważonego i sprawiedliwego wzrostu. Europejski pakiet przyczyni się do zapewnienia nowych, lepszych produktów i usług, bardziej konkurencyjnej i ekologicznej Europy oraz lepszego społeczeństwa i wyższej jakości życia. Oferujemy naukowcom i innowatorom 6,4 mld euro na najnowocześniejsze projekty w dziedzinie ważnych wyzwań gospodarczych i społecznych: zmiany klimatu, bezpieczeństwa dostaw energii i żywności, zdrowia i starzejącego się społeczeństwa. Jest to ogromny i skuteczny bodziec dla gospodarki, stanowiący inwestycję w naszą przyszłość.”

- **Największa do tej pory kwota finansowania**

Kandydaci będą mieli możliwość składania ofert dotyczących finansowania w ramach siódmego programu ramowego UE w szeregu obszarów politycznych. Przykładowo, na badania w dziedzinie zdrowia przeznaczono ponad 600 mln euro. Na badania w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) przeznaczono 1,2 mld euro. Finansowanie pozwoli Komisji spełnić zobowiązanie w ramach Europejskiej agendy cyfrowej, polegające na utrzymaniu tempa rocznego wzrostu finansowania przeznaczanego na TIK.

Dla najbardziej kreatywnych naukowców wybranych przez Europejską Radę ds. Badań Naukowych przeznaczono ponad 1,3 mld euro. Siedem tys. wysoce wykwalifikowanych naukowców otrzyma stypendia w ramach „działań Marie Curie” o łącznej wartości 772 mln euro: <http://ec.europa.eu/research/mariecurieactions/>

- **800 mln dla MŚP**

Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP), stanowiące podstawę europejskiego systemu innowacji, do których należy 99 proc. wszystkich przedsiębiorstw Europy, zostaną potraktowane w sposób priorytetowy. Otrzymają one blisko 800 mln euro. Po raz pierwszy utworzono wydzielone budżety dla szeregu obszarów. Przykładowo w szeregu tematów w dziedzinie zdrowia, biogospodarki opartej na wiedzy, środowiska i nanotechnologii udział MŚP musi wynieść 35 proc. całkowitego budżetu.

- **Nowe produkty i usługi**

Głównym celem pakietu jest praktyczne przełożenie badań na nowe technologie, produkty i usługi.

Tylko w dziedzinie badań dotyczących zdrowia około 206 mln euro – jedna trzecia całego budżetu na 2011 r. – zostanie poświęcone na badania kliniczne podejmowane z inicjatywy samych naukowców w celu szybszego wprowadzanie nowych leków na rynek.

W dziedzinie nanotechnologii (270 mln euro) nacisk zostanie położony na badania pozwalające otworzyć nowe możliwości w zakresie patentów i komercjalizacji.

Ok. 600 mln euro finansowania TIK zostanie przeznaczone na badania nad sieciami i infrastrukturami usługowymi nowej generacji, systemami robotowymi, komponentami elektronicznymi i fonicznymi oraz technologiami treści cyfrowych. Ponad 400 mln euro zasili badania poświęcone możliwościom rozwiązania przy pomocy TIK takich problemów jak osiągnięcie gospodarki niskoemisyjnej, starzejące się społeczeństwo czy elastyczne i działające z zasadami zrównoważonego rozwoju fabryki. W 2011 r. 90 mln euro przeznaczone zostanie na przyszłe partnerstwo publiczno-prawne na rzecz przyszłości Internetu, którego zadaniem jest stworzenie inteligentnych infrastruktur w Europie.

http://ec.europa.eu/information_society/activities/foi/events/fipp/index_en.htm

- **Pilotażowy program otwartego dostępu do wyników badań w dziedzinie środowiska**

Na projekty badań w dziedzinie ochrony środowiska przeznaczono ok. 205 mln euro. Komisja wprowadza w tym roku środki mające na celu szybsze dzielenie się wynikami badań w dziedzinie środowiska: beneficjenci dotacji unijnych zobowiążą się do udostępnienia – po pewnym okresie – publikacji ich badań.

- **Kontekst**

Budżet zaproszeń do składania wniosków w ramach siódmego programu ramowego wynosi na rok 2011 r. 6,4 mld euro, czyli o 12 proc. więcej w porównaniu z rokiem 2010 (5,7 mld euro) i 30 proc. więcej w porównaniu z rokiem 2009 (4,9 mld euro).

Siódmy program ramowy jest największym programem badawczym na świecie, a jego budżet (bez Euratom) w latach 2007-2013 wynosi ponad 50,5 mld euro.

Przyjmując strategię Europa 2020 przywódcy polityczni Europy uznali badania i innowacje za jeden z najważniejszych celów polityki europejskiej. Stanowią one podstawę inwestycji w zrównoważony rozwój i zatrudnienie.

Ogłoszone w dniu 19 lipca br. zaproszenia do składania wniosków przyczynią się do realizacji projektu przewodniego „Unia innowacji”, który komisarz Geoghegan-Quinn zainicjuje jesienią 2010 r. Inicjatywa ta jest kluczowa dla strategii Europa 2020, zaś jej celem jest pobudzenie całego łańcucha innowacji „od badań po konkretne rozwiązania praktyczne” poprzez połączenie nauki światowej klasy z innowacyjną gospodarką. Pomoże to w usunięciu przeszkód w rozwoju jednolitego rynku innowacji powstrzymujących Europę przed właściwym konkurowaniem z USA i innymi państwami.

Wprowadzone zostaną partnerstwa w zakresie innowacji, skupiające główne podmioty w najważniejszych dziedzinach, mające na celu stworzenie równowagi między współpracą a konkurencją.

- **Źródła:**

Zaproszenia do składania wniosków:

http://ec.europa.eu/research/fp7/index_en.cfm

Strona internetowa Komisji poświęcona badaniom:

http://ec.europa.eu/dgs/research/index_en.html

22. BADANIA I ROZWÓJ - Badania w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych: technologie finansowane przez UE pomagają ratować życie ofiar klęsk żywiołowych

Podczas prac prowadzonych w ramach projektu badawczego WORKPAD, obejmującego technologie informacyjno-komunikacyjne, opracowano programy komputerowe, dzięki którym służby ratunkowe wzywane w przypadku klęsk żywiołowych będą mogły szybciej kontaktować się między sobą i skuteczniej koordynować swoje działania, ratując tym samym większą liczbę osób. Koordynacja działań i komunikacja są szczególnie istotne, gdy na miejscu tragedii działają jednocześnie zespoły ratunkowe reprezentujące różne służby, organy cywilne oraz organizacje pozarządowe. Dzięki unijnym środkom w wysokości 1,85 mln euro badaczom udało się połączyć dziesiątki baz danych z różnych organizacji za pomocą technologii „peer-to-peer”, co umożliwi skrócenie czasu reakcji i zapobiegnie powielaniu wysiłków. Dzięki ustanowieniu jednego centralnego punktu kontaktowego, który odbiera informacje, a następnie wysyła je do wszystkich służb ratunkowych, będzie można szybko i skutecznie uratować większą liczbę osób. Technologię tę z powodzeniem wypróbowano już na południu Włoch, a od teraz można z niej korzystać na całym świecie.

Wiceprzewodnicząca Komisji **Neelie Kroes**, która odpowiada za agendę cyfrową, powiedziała: „W przypadku trzęsienia ziemi, pożaru lasu czy powodzi musimy być w stanie wykorzystać wszystkie dostępne środki, tak aby ocalić jak największą liczbę osób i aby natychmiastowo zapewnić pomoc służb ratunkowych. Korzystając ze środków unijnych przeznaczonych na badania, opracowano znakomite narzędzie TIK, dzięki któremu służby ratunkowe będą w stanie reagować szybciej i skuteczniej. Jest to przykład na to, jak badania i innowacje mogą przyczynić się do wprowadzenia agendy cyfrowej w Europie.”

Aby zwiększyć szanse przeżycia ludzi uwięzionych w budynkach zawalonych po trzęsieniu ziemi, należy do nich dotrzeć tak szybko, jak to możliwe. Powstaje jednak pytanie, jak skoordynować wysiłki różnych służb ratunkowych i uniknąć sytuacji, w której w jednym miejscu jest zbyt wielu ratowników, a w innym za mało. Kluczem do zapewnienia optymalnej reakcji w przypadku klęski żywiołowej jest połączenie systemów informatycznych i baz danych stosowanych przez różne służby ratunkowe, tak aby wszystkie zaangażowane podmioty miały pełen ogłąd sytuacji.

W ramach finansowanego przez UE projektu badawczego WORKPAD opracowano sieć łączącą te różne systemy informatyczne. Dzięki ustanowieniu centralnego punktu koordynacyjnego ratownicy będący w terenie mogą się między sobą komunikować za pomocą urządzeń przenośnych (zwykle palmtopów).

Przykładowo, dzięki wykorzystaniu technologii „geo-tagging” kierujący pracą służb ratunkowych będą mogli stale monitorować działania poszczególnych ratowników, co zapewni im informacje na temat tego, gdzie znajduje się dany ratownik i jakie zadania wykonuje w danym momencie. Informacje przekazywane za pomocą tej sieci przy użyciu technologii „peer-to-peer” (P2P) mogą również obejmować takie dane jak nazwiska osób mieszkających w zawalonym budynku mieszkalnym, listy uczniów w szkołach, numery telefonów, mapy i inne istotne informacje. W ramach WORKPAD opracowano również program, który określa

zadania, przydziela obowiązki i zapewnia ratownikom szczegółowy plan działania. Program jest aktualizowany w czasie rzeczywistym, tak więc jeżeli gdzie indziej znajdzie pilniejsza potrzeba, ratownicy mogą zostać wezwani w inne miejsce.

Wyniki powyższego programu badawczego opracowanego w ramach WORKPAD z powodzeniem przetestowano w południowych Włoszech, czyli w regionie, który często dotykany jest przez pożary lasów, a czasami nawet trzęsienia ziemi, i gdzie często interweniuje służby ratunkowe. Opracowana w ramach WORKPAD technologia jest gotowa do użycia. Jej zastosowanie rozważają obecnie Republika Czeska oraz włoski region Kalabria.

- **Dodatkowe informacje**

Prace nad projektem WORKPAD trwały od 2006 do 2009 r. i prowadzone były przez badaczy z uniwersytetów we Włoszech i w Austrii, z małych i średnich przedsiębiorstw w Republice Czeskiej i w Hiszpanii, z firm komputerowych oraz z włoskiego regionu Kalabria.

W ramach projektu badawczego opracowano gotowe do użytku technologie informacyjno-komunikacyjne, które usprawnią koordynację działań różnych służb ratunkowych w przypadku klęski żywiołowej. Całkowity koszt projektu wyniósł 3,16 mln euro, z czego 1,85 mln pokryto ze środków Komisji dostępnych w ramach programu finansowania badań (szósty program ramowy na lata 2001-2006).

23. BADANIA I ROZWÓJ - Badania w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych: nowe narzędzie planowania rozkładu jazdy pozwala skrócić czas oczekiwania i zredukować opóźnienia pociągów

Dzięki projektowi badawczemu, któremu przyznano 2,6 miliona euro dofinansowania unijnego, Europejczycy korzystają tego lata z płynniejszego ruchu kolejowego. W ramach projektu ARRIVAL opracowano zaawansowane oprogramowanie, które pozwala na wydajniejsze planowanie rozkładów jazdy i efektywniejsze radzenie sobie z zakłóceniami w ruchu w czasie rzeczywistym z zachowaniem tego samego poziomu bezpieczeństwa. Wyniki przeprowadzonych badań znalazły już zastosowanie wśród operatorów kolejowych w całej Europie, co umożliwi im efektywniejsze wykorzystanie sieci kolejowych, zarówno pod względem rozkładu jazdy jak i usuwania zakłóceń w ruchu. Opracowane algorytmy nadają się do zastosowania w innych dziedzinach, takich jak: systemy nawigacyjne dla ruchu drogowego, przemysłowe systemy zarządzania przepływem pracy, handel elektroniczny, sieci „peer to peer”, sieci przetwarzania gridowego oraz służba zdrowia.

Wiceprzewodnicząca Komisji odpowiedzialna za agendę cyfrową, **Neelie Kroes**, powiedziała: „Dzięki sukcesowi prowadzonych w Europie badań możliwe jest zwiększenie liczby pasażerów i przewozów towarowych. Zwiększy się także liczba pociągów, które w bezpieczny sposób będą mogły korzystać z tej samej infrastruktury przy jednoczesnej poprawie punktualności, zwiększeniu zadowolenia pasażerów i zysku operatorów. Na takim rozwiązaniu skorzystają wszyscy.”

Kluczem do zminimalizowania opóźnień w przewozach kolejowych jest optymalizacja planowania i zapobieganie efektowi domina wywoływanemu przez zakłócenia w ruchu. Czy pociąg oczekujący na pasażerów z opóźnionego połączenia powinien czekać, czy odjechać o czasie? Zazwyczaj porządek w jakim pociągi korzystają z torów jest stały. Jak należy na nowo

przyporządkować perony w przypadku opóźnienia? Nie dość, że decyzje te są skomplikowane z logistycznego punktu widzenia, to na aktualizację rozkładów i minimalizację utrudnień dla pasażerów jest bardzo mało czasu.

Tradycyjnie operatorzy kolejowi radzili sobie z zakłóceniami w ruchu niemal bez pomocy komputerów (stosując zazwyczaj jedynie oprogramowanie zapewniające wizualizację aktualnej sytuacji). Nowe metody pozwalają określić optymalny rozkład jazdy pociągów oraz przewidzieć właściwe reakcje w przypadku wystąpienia opóźnień.

Sukces projektu ARRIVAL opiera się na opracowaniu nowych algorytmów, które znajdują zastosowanie przy usprawnianiu sposobu zarządzania infrastrukturą kolejową: od planowania rozkładów jazdy, wyznaczania peronów, przydzielania pracowników oraz planowania ładunków towarowych po usuwanie zakłóceń w ruchu poprzez zmianę trasy pociągów lub zmianę ich rozkładu w czasie rzeczywistym.

W ramach projektu ARRIVAL opracowano nową koncepcję i nowe oparte na algorytmach metody badań, które w znacznym stopniu przyczyniły się do postępu wiedzy teoretycznej niezbędnej do skutecznego rozwiązywania dużych i złożonych problemów związanych z optymalizacją – takich jak te, z którymi boryka się kolej. Nowe rozwiązania zostały już z powodzeniem wdrożone w Holandii, Niemczech i Szwajcarii. Przykładowo, w Holandii algorytmy ARRIVAL wykorzystano do opracowania rozkładów dla krajowego systemu kolei, który obsługuje 5 500 pociągów dziennie; system ten należy obecnie do najwydajniejszych sieci kolejowych w Europie. W Berlinie – dzięki zastosowaniu algorytmów ARRIVAL – czas oczekiwania w metrze został zredukowany z 4 do 2 minut. Szwajcarskie koleje wdrożyły system optymalnego planowania rozkładu oparty na algorytmach ARRIVAL stosowany na potrzeby dodatkowych połączeń w newralgicznych korytarzach, z których korzystają pociągi zarówno pasażerskie jak i towarowe.

Wdrożeniem tej technologii zainteresowani są także inni operatorzy kolejowi z całej Europy. Testy przeprowadzone na stacjach we włoskich miastach Palermo i Genua przyniosły redukcję opóźnień o 25 proc. Nowo opracowana technologia oparta na algorytmach jest korzystna dla wszystkich Europejczyków korzystających z pociągów, ponieważ zwiększa ona wydajność kolei. Każdy Europejczyk pokonuje średnio 800 kilometrów rocznie pociągiem.

- **Dodatkowe informacje**

W latach 2006-2009 naukowcy z 12 uczelni wyższych (z Grecji, Hiszpanii, Włoch, Niemiec, Szwajcarii i Holandii) wraz z francuską spółką kolejową SNCF (Société Nationale des Chemins de fer Français) podjęli pracę nad projektem ARRIVAL.

W ramach tego projektu badawczego opracowano algorytmy programowe optymalizujące usługi kolejowe. Z ogólnego kosztu projektu wynoszącego 3,2 miliona euro Komisja Europejska sfinansowała 2,6 miliona euro w ramach programu badawczego Nowe Technologie i Technologie Przyszłości (FET): http://cordis.europa.eu/fp7/ict/fet-open/home_en.html realizowanego pod egidą ogólnego programu badawczego. Program ten wspiera badania wysokiego ryzyka w dziedzinie technologii informatycznych.

Więcej informacji na temat projektu ARRIVAL znaleźć można pod adresem:
<http://arrival.cti.gr/index.php/Main/HomePage>

24. POLITYKA KONKURENCJI - Przeciwdziałanie praktykom monopolistycznym – mimo kryzysu w 2009 r. ceny samochodów spadły tylko nieznacznie, a ceny napraw i przeglądów nadal rosły

Najnowsze sprawozdanie Komisji Europejskiej na temat cen samochodów wskazuje na niewielki realny spadek cen w Unii Europejskiej w 2009 r. oraz ich wyrównanie w ramach jednolitego rynku UE. Jednocześnie ceny napraw i przeglądów oraz części zamiennych wzrosły powyżej poziomu inflacji, co potwierdza konieczność wprowadzenia zaostrzonych zasad konkurencji w branży samochodowej już od 1 czerwca. Przyczyną stosunkowej stabilności cen samochodów w 2009 r. były w dużej mierze instrumenty zachęcające do zakupu nowych samochodów, które w wielu państwach wdrożono w ramach walki ze skutkami recesji.

„Cieszę się niezmiernie, że konsumenci w Europie mogą nadal czerpać korzyści z ostrej konkurencji na rynku sprzedaży samochodów. Jednocześnie jednak z przykrością stwierdzam, że ceny napraw i części zamiennych – mimo recesji – stale rosną. Wynika z tego, że zaostrzenie konkurencji na rynku usług posprzedażowych było właściwym wyborem i powinno doprowadzić do zwiększenia wydajności tych usług z korzyścią dla europejskich konsumentów” – powiedział **Joaquín Almunia**, wiceprzewodniczący Komisji odpowiedzialny za politykę konkurencji.

Unijny wskaźnik cen samochodów (odzwierciedlający płacone przez konsumentów ceny nominalne z uwzględnieniem rabatów, podatku VAT i opłat rejestracyjnych) wzrósł o 1,1 proc. w porównaniu z 1,7-procentowym wzrostem ogólnych cen konsumpcyjnych, co oznacza realny spadek cen samochodów o 0,6 proc.

Realne ceny konsumenckie samochodów wyrażone w walutach poszczególnych krajów spadły w 2009 r. w 24 z 27 państw członkowskich (Tabela 1). Ceny w Holandii pozostały bez większych zmian, podczas gdy w Wielkiej Brytanii wzrosły one o 7,7 proc. a w Szwecji o 2,7 proc. Należy jednak pamiętać, że kupujący samochody w obu tych krajach skorzystali w 2008 r. na znaczącym spadku cen (odpowiednio: -9,7 proc. i -5,0 proc.), co oznacza, że są oni wciąż w korzystniejszej sytuacji niż na początku 2008 r. W Wielkiej Brytanii zmiany cen odzwierciedlają również koniec okresowej obniżki stawki podatku VAT w styczniu 2010 r.

Spadek cen realnych był szczególnie widoczny w Słowenii (-13,4 proc.), na Litwie (-11,1 proc.), na Słowacji (-11,0 proc.), w Rumunii (-10,1 proc.), w Czechach (-9,4 proc.), na Malcie (-9,2 proc.) oraz w Bułgarii (-9,1 proc.). Spadki te mogą wynikać z faktu, że w 2009 r. większość nowych państw członkowskich odczuła recesję dotkliwiej niż UE ogółem. Wśród dużych rynków spadek cen realnych był najbardziej zauważalny w Hiszpanii (-4,7 proc.), podczas gdy we Włoszech, w Niemczech i we Francji spadki cen były bardziej umiarkowane (odpowiednio: -1,1 proc., -1,0 proc. oraz -0,6 proc.).

W ogólnym ujęciu spadek realnych cen samochodów w UE po raz kolejny potwierdza korzystny dla konsumentów trend długofalowy, który wynika z nadwyżki zdolności produkcyjnych na szczeblu światowym i zaciętej konkurencji między producentami samochodów.

Różnice w cenach oferowanych w cennikach producentów między poszczególnymi państwami członkowskimi obniżyły się znacząco w 2009 r., a średnie odchylenie standardowe spadło z 9,8 proc. do 8,5 proc. (-1,3 proc.) z wyjątkiem strefy euro, w której wartość ta wzrosła z 6,0 proc. do 8,5 proc. (+0,5 proc.) (Tabela 2). Przyczyną tego wzrostu było skokowe zwiększenie popytu na mniejsze samochody wynikające ze stosunkowo hojnych dopłat oferowanych w niektórych krajach z tytułu wymiany samochodu na nowszy.

Ogólnie rzecz biorąc, różnice w cenach samochodów pasażerskich są umiarkowane. Dla porównania – unijny wskaźnik rozrzutu cen dla koszyka 16 produktów spożywczych, obejmującego produkty od masła po biały chleb, w 2008 r. wyniósł 34,4 proc.².

Z kolei ceny za naprawy i przeglądy oraz za części zapasowe wzrosły powyżej poziomu inflacji (odpowiednio: +1,5 proc. oraz +0,7 proc. w ujęciu realnym).

Zwiększenie konkurencji na rynku usług posprzedażowych jest głównym celem przyjętych w maju nowych ram prawnych dotyczących konkurencji w branży pojazdów silnikowych, które weszły w życie w zeszłym miesiącu. Nowe przepisy zniosły korzyści z wyłączenia grupowego dla producentów, których udział w rynku napraw i przeglądów przekracza 30 proc. (obecnie jest to większość producentów), co ułatwi rozwiązanie problemu odmowy udostępniania informacji technicznych niezależnym warsztatom lub nieprawidłowości w zakresie obsługi gwarancyjnej (zob. IP/10/619, tekst wystąpienia oraz oczywiście rozporządzenie³ i wytyczne).

W drugiej połowie 2009 r. odnotowano wzrost liczby rejestracji nowych samochodów, co jest w głównej mierze skutkiem programów wymiany starych samochodów, uruchomionych w szeregu państw członkowskich UE. Ogółem w 2009 r. zarejestrowano 14,4 mln nowych samochodów. Liczba ta okazała się jednak zbyt mała, aby zapobiec spadkowi sprzedaży – o 1,6 proc. w zestawieniu z rokiem 2008 oraz o 9,5 proc. w porównaniu z rokiem 2007, kiedy nie było jeszcze kryzysu.

Sprawozdanie na temat cen samochodów opracowywane jest w ramach monitorowania sektora pojazdów silnikowych prowadzonego przez Komisję. Umożliwia ono konsumentom porównanie cen samochodów w Europie i skorzystanie z okazji stwarzanych przez jednolity rynek UE.

W sprawozdaniu przedstawiono informacje o cenach najpopularniejszych modeli samochodów w podziale na kraje. Bardziej szczegółowa analiza zmian cen dostępna jest pod adresem:

http://ec.europa.eu/competition/sectors/motor_vehicles/prices/report.html

---

² Dokument roboczy służb Komisji COM(2009) 591: Zwiększenie przejrzystości cen w ramach łańcucha dostaw żywności z punktu widzenia konsumentów i prawodawców, s. 15.

http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication16073_en.pdf

³ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 461/2010 z dnia 27 maja 2010 r.

Tabela 1

Zmiany wskaźnika cen oraz realnych cen samochodów w ujęciu rocznym wyrażone w procentach (styczeń 2010 r. w zestawieniu ze styczniem 2009 r.)

Ceny samochodów wyrażone w lokalnych walutach, z uwzględnieniem rabatów.

Źródło: Eurostat

Kraje strefy euro	Nominalne ceny samochodów	Nominalny wskaźnik inflacji	Realne ceny samochodów
Austria	-1,2	1,2	-2,4
Belgia	0,3	0,8	-0,5
Cypr	-5,8	2,5	-8,3
Finlandia	-0,5	1,6	-2,1
Francja	0,6	1,2	-0,6
Niemcy	-0,2	0,8	-1
Grecja	-4,7	2,3	-7
Irlandia	-7,9	-2,4	-5,5
Włochy	0,2	1,3	-1,1
Luksemburg	1,1	3,0	-1,9
Malta	-8,0	1,2	-9,2
Niderlandy	0,4	0,4	0
Portugalia	-6,6	0,1	-6,7
Słowacja	-11,2	-0,2	-11
Słowenia	-11,6	1,8	-13,4
Hiszpania	-3,6	1,1	-4,7
Strefa euro	-1,1	1,0	-2,1

Kraje spoza strefy euro	Nominalne ceny samochodów	Nominalny wskaźnik inflacji	Realne ceny samochodów
Bułgaria	-7,3	1,8	-9,1
Republika Czeska	-9,0	0,4	-9,4
Dania	-0,5	1,9	-2,4
Estonia	-6,9	-1,0	-5,9
Węgry	5,6	6,2	-0,6
Łotwa	-8,3	-3,3	-5,0
Litwa	-11,4	-0,3	-11,1
Polska	2,8	3,9	-1,1
Rumunia	-4,9	5,2	-10,1
Szwecja	5,4	2,7	2,7
Zjednoczone Królestwo	11,2	3,5	7,7

UE	Nominalne ceny samochodów	Nominalny wskaźnik inflacji	Realne ceny samochodów
	1,1	1,7	-0,6

Tabela 2

Różnice cen pomiędzy selekcją najlepiej sprzedających się samochodów
 (w % cen w euro przed opodatkowaniem, porównanie najdroższych – kraj po lewej stronie- z najtańszymi modelami – kraj po prawej- dostępnych na rynku strefy euro 1 Stycznia 2010.

Small segments A and B:	1/01/2010	1/01/2009	1/01/2008
Peugeot 206/207	39.7% (FR; MT)	32.7%	32.6%
Renault Clio	32.3% (PT; SI)	44.9%	23.4%
Fiat Grande Punto/Punto	29.2% (DE; CY)	30.4%	21.4%
VW Polo	28.1% (DE; SI)	26.8%	25.0%
Ford Fiesta	24.3% (FI; BE/LU)	17.9%	21.4%

Medium segment C:	1/01/2010	1/01/2009	1/01/2008
Peugeot 308	36.0% (FR, MT)	31.7%	37.5%
VW Golf	27.4% (BE; FI)	25.8%	24.3%
Ford Focus	27.9% (DE, FI)	28.7%	27.4%
Renault Mégane	26.8% (FR; SI)	51.6%	17.3%
Audi A3	18.1% (DE, IR)	17.4%	14.5%

Large car segments D, E and F:	1/01/2010	1/01/2009	1/01/2008
VW Passat	28.1% (DE, EL)	24.1%	17.1%
Peugeot 407	20.5% (DE, FI)	39.0%	15.2%
Mercedes C	14.2% (DE, IR)	12.8%	11.9%
Audi A4	13.1% (DE, FI)	17.0%	7.4%
BMW 320D	10.6% (MT, IR)	10.3%	12.0%

Źródło: listy cen producentów

Opracowała:
dr Magdalena Skulimowska⁴

⁴ Na podstawie informacji Komisji Europejskiej.